

CHICAGOS UNIVERSITETO LINGVISTIKOS VADOVAS ISMOKO LIETUVISKAI

Prof. Hamp — tarptautinio masto kalbininkas. — Kodėl jis pamėgo lietuvių kalbą. — Eidavo į lietuvių susirinkimus klausytis. — Paskaito "Draugą" ir turi lietuviškų knygų. — Apie lietuvių ir sanskritą kalbas. — Rašo studijas ir laiko paskaitas suvažiavimuose apie lietuvių kalbą. — Kodėl universitetuose auga susidomėjimas lietuvių kalba? — Apie milžiniškus dainų lobius.

JUOZAS PRUNSKIS

Viena lietuvaitė, Chicago's universitete studijuojanti etninės krypties antropologiją, parašė studijinį darbą apie Rėzos ir Stanevičiaus dainų rinkinį "Draugą". Jai buvo leista rašyti lietuvių kalba, bet kadangi antropologijos skyrių nei vienas profesorius nemoka lietuviškai, tai jos darbą perdavė lingvistikos departamento vadovui prof. Eric P. Hamp, kuris be daugybės kitų kalbų, yra išmokęs ir lietuviškai. Jis su mūsų lietuvaite pakalbėjo lietuviškai, pats prisiminė net kai ką iš lietuvių poetų ir įvertino jos darbą.

Didžio talento kalbininkas

Prof. Hamp — didžio talento žmogus. Kaip lingvistikos profesorius, jis su paskaitomis yra važinėjęs ne tik po įvairius JAV universitetus, bet ir buvo kvieštas į kai kurias Europos, net ir Afrikos aukštąsias mokyklas. Daugelio mokslinių organizacijų narys, eilės studijinių žurnalų bendradarbis, kalbinius tyrimus atlikinėjęs D. Britanijoje, Airijoje, Italijoje, Graikijoje, Turkijoje, Jugoslavijoje, Albanijoje ir kt. Jo specialybė — indoeuropiečių, sanskritų, baltų, slavų, keltų kalbos, o disertaciją parašė apie albanų kalbos tarmes. Vadovavo eilės kalbinių tyrimų projektų.

Norėjosi tokį žmogų arčiau pažinti. Atradau jį Chicago's universiteto patalpose, jo paties kabinete, Jaunos išvaizdos, stipraus sudėjimo vyras.

— Mes labai džiaugiamės, kad jūs išmokot lietuviškai, — pradėdau pokalbį.

— Dirbu šioj srity. Mano mokėjimas tks knyginis. Interesuojusi lietuvių kalba, kuri man yra naudinga lyginamojoje kalbotyroje. Lietuvių kalba tai turtin gas kalbinių studijų šaltinis.

— Kaip mokėtės lietuviškai?

— Susipažinau su kalba iš knygų, bet man buvo įdomu žinoti, kaip ji skamba. Tai eidavau į lietuvių iškilmes, parengimus So.

Šiame numery

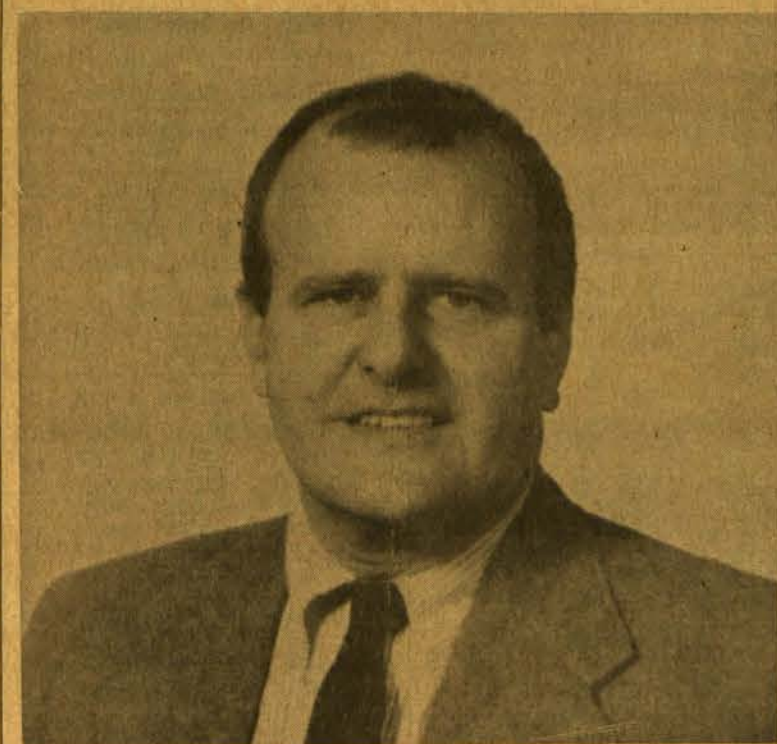
- Ar tikrai esame plevėsos,
- Chicago's universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai.
- Mokslo ir kūrybos simpoziumo ekrane: dr. Juozas Girnius ir archit. Arvydas Barzdukas.
- Eilėraščiai apie kritulus.
- Aleksandro Stulginskio laiškai.
- Dėmės šviesioje Vaizganto kūryboje.
- Tauta, rašytojas ir veikalas.
- Prano Baltuonio paroda Chicagoje.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

Bostone ir klausydavau nepriklausomybės minėjimo ir kitų kalbų. Mano didžioji kliūtis, besimokant lietuvių kalbos buvo, kad per mažai turėjom progų ją praktikoje vartoti. Eilę metų buvau užimtas kitais darbais, tiksliai paskutiniaisiais metais daugiau laiko tam pašvenčiau. Teko padirbėti prie įvairių lingvistikos problemų, į kurias įėjo ir lietuvių kalba. Viena palanki aplinkybė, kad paskutiniu laiku yra daug lengviau gauti lietuviškų knygų. Anksčiau sunku buvo susiekti, kas kokius lietuviškus leidinius kur turi.

— Ar jums žinomas naujasis platus lietuvių kalbos kursas anglų kalbą, paruštas Schmalstieg...

— Dambriūno ir Klimo, — užbaigė toliau prof. Hamp ir dar parodė jo tik ką gautą žurnalą "Baltistika".

— Atleiskit nekuklų klausimą.



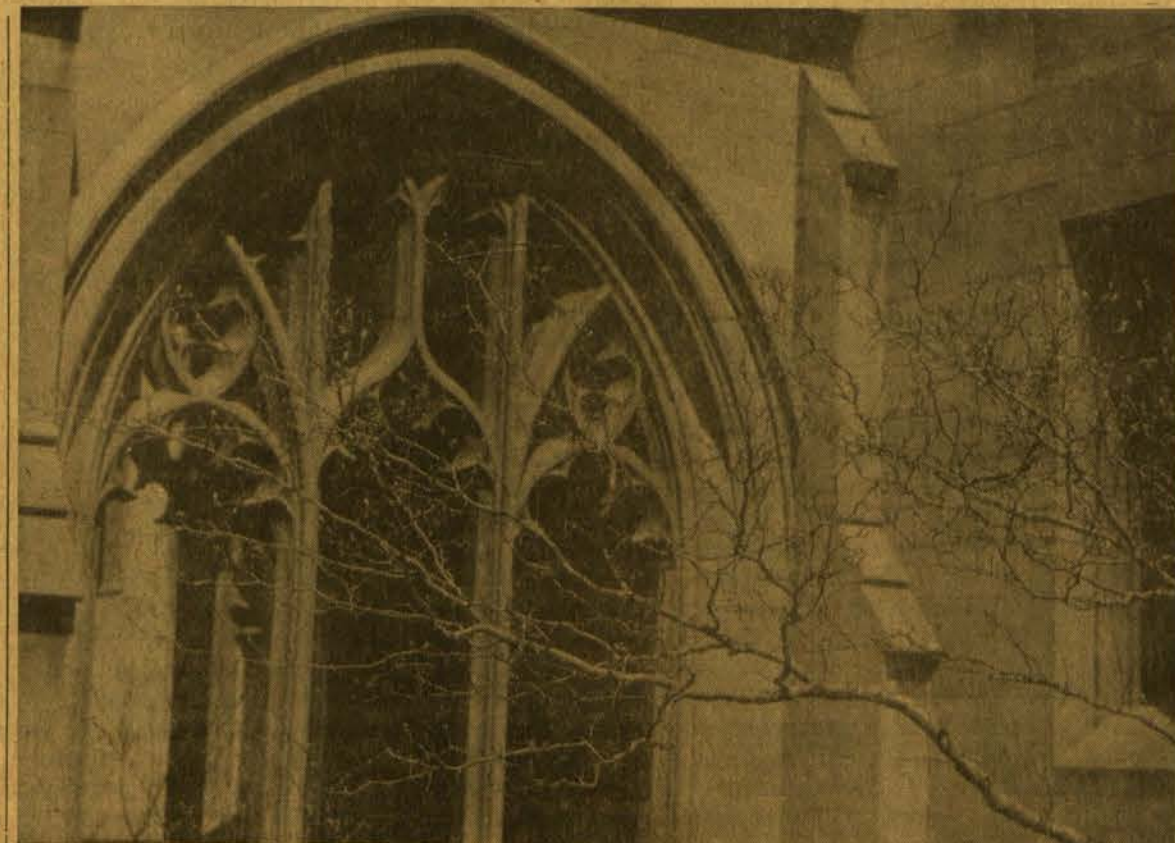
Prof. Eric Hamp

Kaip toli pažengė lietuvių kalbos studijose?

— Mokyti gi žmogus niekada nenustoji. Galia lietuviškus tekstus skaityti ir suprasti. Tik mano pasikalbėjimas būtų ribotas. Jei naujausi tema, kuria kalbama — galiu ją sekti, bet pvz. diskusijos modernios lietuvių poezijos klausimais man būtų sunkios. Akademine lietuvių kalbą lengviau supranti, bet daugelio namų apyvokos dalykų vardų nesu girdėjęs, pvz. nežinočiau nei kaip "toothbrush" lietuviškai pasakyti.

— Teko jums ką nors rašyti apie lietuvių kalbą?

— O, taip. Daugiausia lyginamosios kalbotyros srityje. Pvz. 2-3 dalykus esu parašęs žurnalui "Baltistika". Rašiau apie problemą, kaip atstatyti akcentologiją



Būdingas Chicago's universiteto rūmų motyvas.

Nuotr. Uosio Juodvalkio

ją lietuvių daiktavardžiuose, rašiau apie lietuviškosios "s" kiti mą po įvairių balsių. Taipgi rašiau apie modernią interpretaciją Buivydžių aukštųjų fonologijos, aprašytos tyrinėtojo Gouthiot. Esu rašęs ir etimologinėmis temomis. Pennsylvanijos universitete turėjome konferenciją baltų kalbų klausimais. Ten skaičiau savo studijinį darbą, bet apie tai jau buvo rašyta "Drauge".

— Kaip jūs galėjote atsiminti mūsų dienraščio vardą?

— Nes aš jį matau protarpiais.

skyrių. Tas grupes mes pažįstame iš įvairių kalbinių dokumentų. Sanskrito raštų mes turime daugiau kaip 2,500 metų senumo, o lietuvių — tik apie 400 metų senumo, albanų irgi panašiai iš to laikotarpio, kaip lietuvių. Reikia atminti, kad ne visose kalbose įvairios kalbos dalys keičiasi vienodai. Pvz. anglų kalbos kai kurie skiemens greičiau atkrito, ir latvių kalboje skiemens daugiau atkrito, kaip lietuvių. Kalbinės studijos mums rodo, kad visos šios kalbos yra tos pat šeimos, artimos viena kitai, pradinėje kalboje beveik visos kalbos tuose pačiuose žodžiuose turėjo pagrindę artimus skiemenis, bet kai mes stebime kurią kalbą iš vėlesnio laikotarpio, joje įvykę didesni pasikeitimai. Pvz. prancūzų kalba neatrodo kaip lotynų, o ji faktinai yra dabartinė lotynų kalbos atmaina. Jei mes galėtume matyti albanų kalbą prieš 1,000 metų, gal ji būtų net labiau archaishka negu sanskritas.

Kas nuostabu ir kas visada domina kalbininkus, tai kad lietuvių kalba ne tik prieš 100 metų, bet ir dabar beveik kiekviename žodyje turi tuos pačius skiemenis ir diftongus, kaip pirminė indoeuropiečių kalba. Kai kalbininkai stebi dabartinę lietuvių kalbą, jos žodžių garsų struktūrą, tai stebina kalbininkus. Jiems daro įspūdį kalbos konservatyvumas. Daiktavardžių struktūroje pasiliko linksnių skirtumai.

Cia prof. Hamp pradėjo linkniuoti: vilkas, vilko... ir sanskritiškai: vrkrah, virkashja... Galūnės ne tos pačios, bet abi kalbos rodo išsaugojimą to, iš ko jos prasidėjo. Veiksmažodžiai taip nesutampa. Dabartinės graikų kalbos žodžiai turi tiek pat skiemenių, kaip Homero laikais, bet balsių skambesys kitoks. Visiems aišku, kaip nuo Šekspyro laikų per 300 metų pakitę anglų kalbai, bet lietuvių kalba mažiau pasikeitė per ilgą laikotarpį. Tad ir nemanau, kad lietuvių balsės daug skirtingiau skambėjo Kristaus laikais, kaip dabar.

Tačiau apskritai, anglų bei albanų kalba beveik tiek pat artumo turi sanskritų kalbai, kaip ir lietuvių. Įdomu tik, kad lietuvių fonologija yra vis dėlto labai konservatyvi. Lietuviai taip nepraranda skiemenių, kaip kitos tautos. Modernioji graikų kalba pakeitė diftongų ir balsių koky-

bę, lietuvių — ne. Lingvistikose studijose tai didelė mįslė, kad kai kurios dalys, kaip tai yra lietuvių kalboje, pasilieka labai pastovios.

Iš kitos pusės įdomu, kaip tokios lietuvių kalbos savybės pasiliko kalboje, kuri metų bėgyje praturtėjo, moderniam pasauliui atnešant naujus žodžius, pavadinimus. Įdomu, kaip lietuvių kalba žodžius skolina, parafrazuoja ir kaip pati kalba keičiasi. Juk yra skirtumas tarp Mažvydo, Daukšos ir dabartinės lietuvių laikraštinių kalbos. Tuo būdu mes, lingvistai, lietuvių kalbą matome įdomiame aspekte — moderniojo gyvenimo slinkties poveikyje.

— Ar manote, kad susidomėjimas lietuvių kalba moksliniame pasaulyje auga?

— Be abejo, ir tam yra daug priežasčių. Visų pirma — per paskutinius 15-20 m. mūsų mokyklos iš viso ėmė daugiau interisuotis kalbinėmis studijomis. Kai kurie sako, kad tai dėl praktiš-ųjų sumetimų: karo metu ir pokarėj tarptautinėj politikoj daugiau susiduriame su kitomis tautomis, kitomis kalbomis. Bet nemanau, kad tai būtų pagrindinis motyvas.

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Paraštė

AR TIKRAI ESAME PLEVĖSOS?

Kai rusiškasis ir bolševikinis Lietuvos okupantas mūsų išeiviją bando praskiesti migdančiais įvairių kultūrinių etikečių vaistais, kai Maskvos pasirinktieji ir įsakytieji emisarai (gal jie ir nieku dėti, nes gi, ten lieptas, neatsisakys) bando kultūros, net ir tėvynės meilės vardan pasisukinėti po lietuvių kolonijas, ne vienam ir iš mūsų gali susidaryti įspūdis, kad tik bendruomeniniai veiksniai spyrįuojasi prieš šitokią priešoperaciją, o šiaip jau visiems kultūrininkams čia nei šilta, nei šalta, jie jau seka "neišvengiamą pasaulio raidą" ir glėbesčiuojasi visur ir su kiekvienu, iš anapus pasiūstų, užsimiršę didžiųjų emigrantų, Adomo Mickevičiaus ir kitų, pavyzdžius.

Tačiau netikėtume šitokia tik prieš išgalvota ir įtaigojama iliuzija. Lietuvis kultūrininkas, ypač rašytojas, gal būt, net labiau negu kuris kitas rūpinasi išeivijos kultūrinio nugarkaulio sveikata ir savo žodv įkūnią ne vienadienį, bet amžiną protestą prieš visas šėtoniškas okupanto užmačias. Didžiukimės tais mūsų plunksnos žmonėmis, kaip kadaise didžiavosi ir amžinai didžiūojasi lenkai savo 19 šimt mečio politiniais emigrantais rašytojais, sukurusiais tautai svetimuose pasviečiuose jos literatūros aukso amžių. O mūsų vienas iš panašių yra ir Vladas Šlaifas, rytoji, lapkričio 9 d. — sekmadienį — 2 val. 30 min. Jaunimo centre, Chicagoje, skaitęs savo poeziją, ir Henrikas Nagys, herojiškoms vengrų sukilimo dienomis sukęs nepamirštamą "Budapešto baladę" ir daugelis kitų. (Žiūr. 3 psl.)

Tačiau meluotume, jei sakytume, jog mūsų išeivijoje masėje įvairaus pobūdžio minkštakūnių, sąmoningai ar nesąmoningai pasimetusių, n-

ra. Yra ir bus. Visam tam kultūrininkas - rašytojas taipgi nėra aklas. O kai mato, tai ir netyli. Kaip dabartines šios rūšies problemas su visu šiandieninio gyvenimo kontekstu vaizdžiai ir tiksliai užgriebia rašytojas, išskirtiniu pavyzdžiu gali būti vėlgį Henrico Nagio vedamasis jo paties redaguojamoje Montreale "Nepriklausomoje Lietuvoje" spalio 22 d. Raštą dėl jo aktualumo čia ištiesai perspausdiname. Rašytojo vedamasis ten užvardintas "Būklime savanau-džiai". Poetas - redaktorius jam sako:

"Neįprastas tai pasiūlymas. Nereikia jis betgi užsidarymo savo kiaučė ir rūpinimosi tikta savo kūnu bei kišene. Nereikia tasai atsisaukimas ir paprasto sukiulėjimo. Nereikia jis nei abejingumo artimui arba nesidomėjimo svetimo būdėmis. Jis reikią tik vieną dalyką: kai rūpinamės visų ir visom nelaimėm, kai aistringai demonstruojam už kitų teises bei laisvę, kai pergyvename visų kitų problemas ir ieškome joms sprendimų, kai esame ištikimi ir energingi tos, anos ar kitos kanadiečių ar amerikiečių partijos, kompanijos, federacijos, unijos, sąjūdžio veikėjai, — nepamirškime, kad mūsų pačių lietuviškieji reikalai ir mūsų pačių kraštas yra šiandien vienoj beviltiškiausioj padėty. Nepamirškime, kad mes patys, tai yra, lietuviškoji išeivija, stovime žymiai arčiau kapo duobės, negu įsivaizduojame ar manome. Nei vienas ir niekas už mus ir mūsų reikalus nekovo, jei mes patys už juos nekovosime! Aišku, kad kiekvienas mūsų negali likti abejingu, jei kur nors tryplama asmeniškai žmogaus ar tautų laisvė, bet ir mes patys, ir Lietuva turi tas pačias teises į tą patį apsisprendimą ir tą pačią laisvę. Šiandien darosi labai nebeįdomi kalbėti, taip vadinamose, platesniuose sluoksniuose apie savo šalies ir savųjų žaizdas, tarsi neteisybė po keliasdešimt metų tap-tų mažesne neteisybe, tarsi už-gijusi žaizda būtų panaikinus ir ją atvėrusį botagą. Dažnai girdime savuosius apsišvietėlius bei intelektualus diskutuojant Guevaros heroizmą ir Kinijos raudonosios revoliucijos neišvengiamumą, Kubos buvusio kapitalistų nuožumumą ir Amerikos negrų persekiojimus bei išnaudojimus, bet pamiršę savo šalies vardą imama gėdintis ir, kartu su svetimais, nuduoti, kad šitų smulkmenų neišgirsta. O kiek tokių kaip Che Guevara gulėjo Lietuvoj turgaus aikštėse? Kas juos pamirėjo? Kas nešiojo jų portretus? Kas ir kur kalbėjo apie lietuvių žemdirbio baudžiavą nuo mėlynųjų bajorų iki raudonųjų bajorų gady-nės? Kur ir kokiam seminare buvo pasakyta, kad beveik pusės Estijos jau nebėra? Arba



Zvilgsnis į Chicago's universiteto rajoną.

Nuotr. David Travis

(Nukelta į 2-rą psl.)

Mokslo ir kūrybos simpoziumo ekrane (VI)

Dr. Juozas Girnius

K. DRUNGA

Prieš pora dienų Mokslo ir kūrybos simpoziumui Chicagoje Padėkos dienos savaitgalį sekmingai praeiti itin kruopščiai talkininkaujantis — informacijos srityje — Jurgis Janušaitis paprašė mane parašyti tiek ir tiek nustatytų eilučių apie dr. Juozą Girnį. Apsidėjau, be mūsųose įprastinių "pasvarstysiu, pagalvočiau, galutinai atsakysiu už poros dienų". O apsidėjau taip lengvabūdiškai, nes buvo aišku, jog apsisieis šiuo atveju be "šaltinių ieškojimo, be reikiamos informacijos susitelkimo" ir be kitų laikui reikalaujančių pasirošimų, kai tenka kalbėti apie ką nors mažiau žinomo. Nesu žurnalistas — todėl nereikėtų, kas apie dr. J. Girnį parašyta Lietuvių Enciklopedijoje, jo parašytų knygų aplankuose ar įvaduose ar ką jis yra pats pasakęs leidiniuose, kuriuose jis buvo bendradarbiu, redakcinio kolektyvo nariu ar redaktoriumi. Jei kas savo namų bibliotekoje neturi nei vieno iš tų dalykų — ir čia dabar pasireiškia rašančiojo radikalumas — keliasdešimt nusirašytų formalinės informacijos eilučių padėti nieko negali.

Todėl apsiribojau dviem punktais: reklama — Mokslo ir Kūrybos simpoziumo programoje dr. J. Girnius kalbės tema "Lietuvių filosofija" šių metų lapkričio mėn. 28 d. 7 val. 30 min. vak. Jaunimo centre, Chicagoje, reikalas — 1915 m. gimęs dr. J. Girnius, nežinint kiek jaunesnis jis dar beatrodytų savo bičiuliams,

priklausau jau labai negausiam lietuvių filosofinių pastangų senioratui. Kitose mūsų humanitarinių mokslų srityse ar meninėje kūryboje mes turime istorijas, antropologijas, monografijas ar dar kitais vardais vadinamas, sakykim, summarizacijas, kurios, lyg sumegzta gija, reiškia kvietimą naujoms gijoms megd. Filosofijoje tuo tarpu, viskas dar lieka išbarstyta, išblaškyta. Ar nebūtų aukščiausias laikas, kiek jo dar yra, prispausti dr. J. Girnį (ir ne tik prispausti, bet ir padėti, kad atsirastų sąlygos) imtis ir atlikti aprašymą to istorinio kelio, kurį iki šiol nuėjo lietuvių pastangos idėjų ir minčių sistemų pasaulyje. Pavadinimas galėtų būti, be abejo, mažiau pretenzingas, bet darbas turėtų mums kalbėti apie lietuvių filosofijos istoriją.



Dr. Juozas Girnius

Archit. Arvydas Barzdukas

JURGIS JANUSAITIS

Mokslo ir kūrybos simpoziume, lapkričio mėn. 29 d. po pietų Midway House patalpose įvyks tikrai įdomus forumas: Mokslininko pedėtis savoje visuomenėje. Panašiomis temomis dažnai užsimenama pokalbiuose ir klausimais: ką veikia mūsų jaunieji žmonės, baigę aukštuosius mokslus, kodėl ne visi jie įsijungia į savąją lietuviškąją bendruomenę ir kodėl aktyviai nedalyvauja lietuviškojo gyvenimo veikloje? Todėl šis forumas itin lietuviškai visuomenei įdomus ir svarbus. Ir čia jaunieji mokslininkai atvirai ir nuoširdžiai pasisakys tuo klausimu.

Šį aktualų forumą, moderuoti yra pakviestas jaunas ir gabus visuomenininkas architektas Arvydas Barzdukas, ir prelegentais — prof. dr. Julius Šmulskis, prof. dr. Zenonas Rekašius, dr. Vytautas Vygantas, dr. Edmundas Lenkauskas ir inž. Bronius Nainys. Architektas Arvydas Barzdukas yra gimęs 1934 metais Kaune ir dar vaikystėje išbėgęs iš savo gimtųjų namų. Visus mokslus baigė jau išeivijoje. 1952 m. baigia gimnaziją Clevelande, o 1957 metais ten pat Western Reserve universitete įgijo Bachelor of Archit. laipsnį iš architektūros.

Šiuo metu jis dirba Jansons and Roberts architektų firmoje, Falls Church, Va. ir eina architektų projektavimo pareigas bei yra atsakingas už firmos kontraktinių dokumentų paruošimą ir kontraktų administravimą.

Architektas Arvydas Barzdukas yra vienas iš stipresnių jaunosios kartos visuomenininkų, aktyviai dalyvaujančių lietuviškoje veikloje.

Jis yra aktyviai dirbęs skautuose ir ateitininkuose bei Lietuvių studentų sąjungoje. Priklauso Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungai, yra Washingtono skryčiaus pirmininkas. Yra taipgi Ateitininkų federacijos valdyboje ir JAV LB Tarybos narys — LB

Tarybos prezidiumo sekretorius. Šiose pareigose būdamas, architektas Arvydas Barzdukas LB Tarybos sesijose visada aktyviai reiškėsi ir stengdavosi įnešti į jas daugiau tikrojo parlamentarizmo, tam tikslui yra net paruošęs parlamentinių taisyklių projektą.

Archit. Arvydas Barzdukas didelę savo gyvenimo dalį pašvenčia

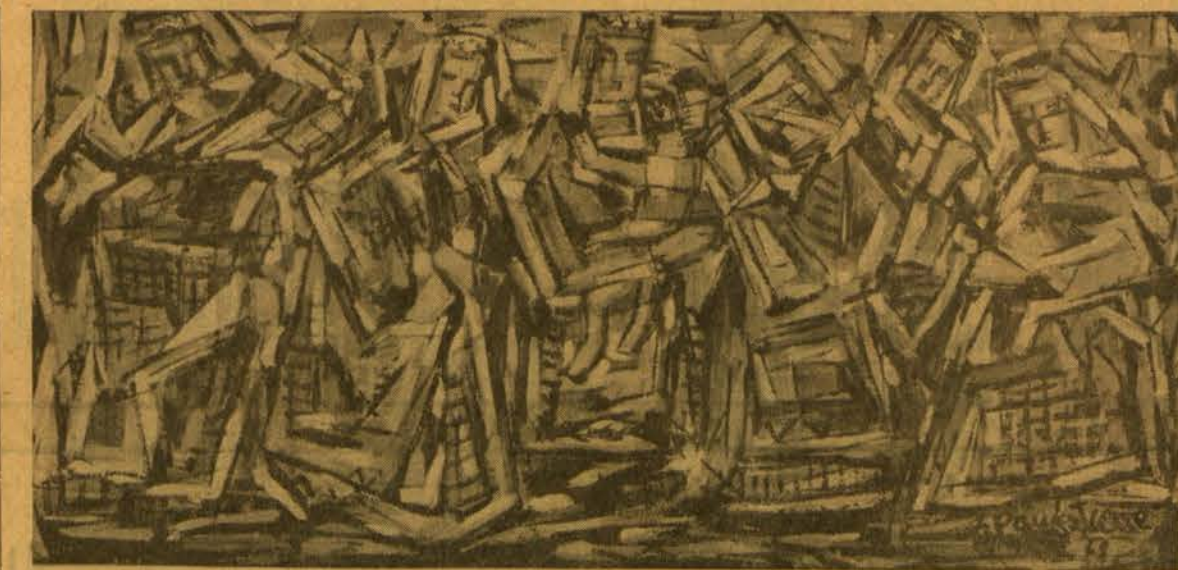


Architektas Arvydas Barzdukas

Lietuvių Bendruomenės idėjoms ugdyti ir visa širdimi dirba bendruomeninį darbą. Jis gyvai jaučia ir savo bendraminčių kolegų pulsą, todėl galės šiame forume atsakyti į įvairius iškilančius, taip vadinamus, kartų klausimus.

Tikime, kad po šio mokslininkų suvažiavimo į lietuviškąjį gyvenimą ateis nauji žmonės su aukštuoju mokslu, ir jų įnašas išsivijęs gyvenimą busias itin džiuginantis. Tuo pačiu jie galės žymiai daugiau padėti ir Lietuvos problemas sprendžiant JAV įtakinguose sluoksniuose.

— Alytiškių mįslė: Aukso juosta laukus juosia. (Upė). — Gražumu glostomam ragai dygsta. (Lietuviška patarlė). — Duok vaikui valią — pats būsi nevalioj. (Joniškiečių patarlė). — Gerumų net velnią dirbti priversi. (Kražiškių patarlė).

Jadvyga Paukštė
Iš lapkričio 15 d. Ciurichio galerijoje, Chicagoje, atidaromos parodos

Lietuvės (allejus)

Chicago universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai

(Atkelta iš 1 psl.)

Amerikiočiui studijai atsirado naujos galimybės keliauti užsienin, daugiau įvairių kitas kultūras, stebėti jas betarpiškai.

Domėjimasis lietuvių kalba žymiai paauogo suvokiant svetimų kultūrų studijų svarbą, universitetams dėstant tuos dalykus, pravedant tyrimus. Pamažu gaunama daugiau kvalifikuotų žmonių, o tai dar didesniu tempu ugdosi susinteresuotumą. Folkloro studijotojai, kurie anksčiau koncentravosi tik į Amerikos folklorą, atranda, kad kitų tautų dainose yra milžiniški medžiagos lobiai. Antropologija, meno istorija, kurios anksčiau koncentravosi ribotose srityse, dabar plečia savo studijų plotmę. Dėl to būsimieji liudininkai augančio susidomėjimo lietuvių ir kitomis kalbomis.

Dabar panašiais dalykais yra daugiau susidomėjimo teorietikų lingvistų tarpe, negu prieš 20 metų, nes dabar daugiau žmonių, kurie apie tai žino. Pvz. fonetikos studijai, kurie eksperimentams ieško akcentologijos problemų (kirčio mokslas), randa ir ras lietuvių kalboje daug medžiagos. Taip dalykams vystantis,

lietuvių kalbos studijos vis ras aukštesnę vietą lingvistikose ir apskritai kultūrų studijose.

Toliau, atsiranda lietuvių vaikų, kurie žino lietuvių kalbos pradžias, bet kurie gal lietuvių kalbos pilniau neišmoko namuose. Tačiau jie jau turi pirmumą, panorą gilintis kalbinėse studijose ir jie padidina skaičių akademikų, kurie domėsis lietuvių kalba. Prieš 50 m. dauguma emigrantų norėjo greičiau tapti amerikiečiais ir, besistengdami kalbėti angliškai, beveik nerodavo greičiau pamiršti atsivežtinę kalbą. O dabar net pačiuose amerikiečiuose yra daugiau tolerancijos kitoms kalboms. Amerikiečiai daugiau keliauja po užsienį, svetimą kalbą ne tik toleruoja, bet ją domisi, net pavydi tiems, kurie gali kalbėti kita kalba. Lietuvių tėvų vaikams tai naujas paskatas laikyti lietuvių kalbos ir plėsti lietuvių kultūros pažinimą. Tai nepaprastai praturtins lietuvių kalbos studijas.

— Ar jūs patartumėte lietuviškam jaunimui mokytis lietuvių kalbos?

— Labai. Tam yra dvi priežastys. Viena, kalbant versliškai — saugok savo investavimus! Jei

moki kitą kalbą, turi pirmenybę, nauda, ir jos neprarask. Antra, šioje srityje lietuviukas turės pirmenybę prieš kitatautį. Pvz. lietuvių poeziją suprasti man būtų sunku, bet net Amerikoje išaugę lietuviukai gali pasiekti tai, ko nelietuviai neįstengs jų kultūros pažinime.

— Kaip su lietuvių kalbos dėstytau Chicago universitete?

— Esame tuo susidomėję ir viliamės šias studijas išplėsti. Tuo tikslu buvo pakviesta dr. T. Buch. Turime vilties, kad ateityje lietuvių kalbos studijoms mūsų universitete bus daugiau galimybių. Ir mes norime skatinti studijas ne tik lietuvių kalbos, bet ir kitų lituanistikos sričių, kaip pvz. lietuvių folkloro. Pats asmeniškai norėčiau šias studijas išplėsti, bet čia daug pareina nuo lėšų, su kuriomis privataus universitetas turi daugiau skaitytis, ir nuo žmonių — dėstytojų. Negalime daryti paskyrimų, kol nėra lėšų. Reikia jų surasti.

— Ar negalima tam reikalui tikėtis kokių subsidijų iš didžiųjų fondacijų?

— Šiuo metu tam yra nemažų sunkumų. Visų pirma — negalima numatyti, kad galėtų padidėti bet kokios studijoms subsidijos iš vyriausybės išdo — vis siekiama siaurinti biudžetą. Net

ry, ir kaimų, ir miestų...

Kai visa, kas mums brangiausia, yra mirtinam pavojuje — išmokime pagaliau mylėti save ir būklime savanauddžiai!"

Ką nors daugiau prie šito poeto Henriko Nagio žodžio pridėti ar kaip nors plačiau jį komentuoti nebėra prasmės: viskas pasakytą aiškiai, sugestytai ir vaizdžiai. Belieka tik patiemis atviromis akimis plačiau apsidairyti, žvilgtelti į save ir pasidaryti atitinkamas išvadas.

DR. ANNA BALIUNAS
AKTIV. AUSŲ, NOSIES IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Uspalioi priimami su sutarimu.
Ofiso telefonas: PR 3-3239
Rez. telefonas: 5-5074

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS.
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą, jei neatliepia, skambinti 374-8013

DR. K. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-010 ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telefonas: 476-4042
Rez. tel. Walbrook 5-3048

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik sutarimu.

pvz. plačiau žinomos Fulbright paramos yra labai rimtai susiaurintos. Subsidijos studijinėms kešlionėms į Britaniją visai nutrauktos. Jei ir dangų žemę sudindintume, iš vyriausybės negautume. Nelaime, ir didieji privatūs fondai, kaip pvz. Fordo, bent šiuo tarpu nematą galimybių remti šios rūšies studijoms. Tie fondai, kaip žinoma, noriai rėmė įvairių tautų kalbų, kultūrų studijas, bet dabar aplinkybių yra spaudžiami praplėsti kovą su neturtu, padėti atsilikusioms tautoms Afrikoje ir kitur. Jei kas turėtų šioje srityje gerų sugestijų, norėtume apie tai žinoti... Ap-sunkinti ir studijiniai pasikeitimai su Lietuva. Iš vienos pusės

Sovietų Sąjungoje dominuojanti rusų tauta, iš kitos pusės — daugelis JAV mokslo įstaigų turi rusų kalbos, literatūros katedras. Taigi, jeigu tik koks pasikeitimas, išsina pirmenybė rusų studijoms...

— Ką lietuviškoji visuomenė galėtų padaryti lietuvių studijų srityje?

— Turėtų palaikyti su lietuvių kalba besidominčiais didesni ryšį. Mums būtų miela, kad būtų bent pranešama, kada ir kur būna lietuviško teatro ir kitų meno šakų kokie kultūriniai įvykiai. Žmonės, kurie nors kiek pažįsta lietuvių kalbą, norėtų apie tai žinoti ir gal tokiomis progomis (mukelta į 5-tą puslapį)

Ofiso tel. HE 4-5758
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Uspalioi priimami pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400

Val pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradien. ir penktad. 10-4; šeštadien. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS

Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija

6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 3-2220
Namy rez. PR Prospekt 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street
Pirmad., antradien., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 v. vak. Šeštadien. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika

2315 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., šešt. nuo 9 iki 12 val.: arba susitarimu.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir šeštadien. tik susitarimu.

Tel. — REllance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvės gydytojas)

3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. nuo 12-4 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vak. Šeštadien. 12-3 val. p. p. Trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-1150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE

7156 South Western Avenue
Pirmad., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Šeštadien. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telefonas: RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEllcock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)

Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street

Valandos: pirmad., ketv., 5-8 val., antradien. ir penktadien. 1-4 val. Valandos pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road

Val.: pirmad., antradien., ketv. 1-4 ir 6 v. vak. Šeštadien. 12-1 val. popiet.

Platinkite "Draugą".

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-on ir Campbell Ave. kampas
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadien. 9 v. r. — 2 v. popiet

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS

9760 So. Kedzie Avenue
Val., pirmad., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštadien. 8 v. r. iki 8 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street

(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencijos)
Pirmą ligonius tiksliai susitarimu — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antradien. nuo 2-5 popiet. ketvirtadien. nuo 6-8 vakarą
Ofiso telefonas: 776-2850
Rezid. telefonas: 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKTIV. LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.

Kabineto tel. 657-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REllance 5-4410
Rez. GRevelhill 6-0617

Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas — 925-8296

Valandos: 2-8 v. v., penktadien. 10-12 v. r. 2-8 v. vak. Šeštadien. 1-4 v. vakarą. Sekmad. ir trečiadien. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS

Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospekt 8-1233

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadien. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 4-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Pirmą ligonius tiksliai susitarimu
Val. 2-4 v. p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta

Tel. PRospekt 6-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antradien., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadien. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6436, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street

Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadien. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antradien., ketv. 1-4 ir 6 v. vak. Šeštadien. 12-1 val. popiet.

A. STULGINSKIO LAIŠKAI

iš Sibiro ir iš okupuotos Lietuvos

JUOZAS PRUNSKIS

(Tėsinys iš praėjusio šeštadienio)

Klinikose ir Žemaitijoje

Sveikatos rūpesčiai vis darosi dažnesni. 1966.VIII.7 skundėsi: "Mano dešinioji koja nelaukus atšalimo vėl atkrito, kai paeinu 3-400 yardų, pradeda skaudėti; tenka ilsėtis, o kairiojo blauzdi-kaulio gale prie sąnario vaikš-čiojant pradeda tinti, bet ne- skauda. Ryt pradėdau kojų šildy- mą klinikose. Šiomis dienomis mušiau kardiogramą — jokių pakitimų nėra. Nei iš šio, nei iš to mano kraujo spaudimas nu- krito. Dabar jau senokai jis lai- kosi normalus, nevartojant jokių vaistų. Buvau išvykęs į Žemaitiją, viešėjau beveik dvi savaitės. Visur mane labai vaišino, penėjo, kaip kalakutą. Esant Gargžuose pas draugą nei iš šio, nei iš to buvo pakilus labai aukšta temperatū- ra, bet paėmus vaistų per vieną naktį viskas atstatė į normą."

Kernavėje

1968.VIII.10 džiaugiasi galė- jęs nuvykti į Lietuvos senąją sos- tinę Kernavę. "Laipiojome po senus piliakalnius." Viešėjo pas pažįstamus, bet, kaip sakosi, "ma- tydamas jų ekonominę būklę, jokių būdu negalėjau pasilikti". 1969.I.12 pažymi, kad pakartoti- nai buvęs padavęs pareiškimą gauti leidimą vykti apsilankyti į JAV. Vis negaunama teigiamo atsakymo. Perėjęs į savo naują butą, džiaugiasi: "Kambariuose šilta. Labai patogu, kad nereik- ia nei kuru, nei kūrenimu rū- pintis."

1969.V.24 dar rašo, kad sodai gražiai žydi, tikimasi daug vai- šių, kuriuos jis labai mėgsta. To- liau pasakoja: "Kai persikėliau į šį butelį, tuoj padaviau pareiš- kimą, kad įvestų telefoną. Paža- dėjo už 2 metų. Kasmet vis einu teirautis, vis atsako už 2 metų. Mūsų labai didelė ir ilga gatvė, joje nėra dar pravesto kabelio. Taigi ir nežinia, kiek dar tų 2 metų teks laukti." Prisiminęs naują leidinį apie Maironį, ska- tina: "Maironį brangink, tegu vaikai pasiskaito. Labai gerai pa- rašyta knyga. Autorė gavo už ją doktoratą. Džiaugiuosi, kad pra- dėjau iš Tavo gauti laiškus, o šiaip buvo pasidarę labai nyku". Dar pridėda: "Vasarą niekur nesirengiu."

Bet jau rudenį — turėjo išvyk- ti į amžinybę. Kaip žinome, mi- rė rugs. 22 d.

Senam tėvui neleido važiuot pas dukterį

A. a. Stulginskio dukტė dr. Al-

dona Juozevičienė buvo sudariu- si reikiamus dokumentus, norė- dama sergantį tėvą atsigabenti į JAV. Tris kartus Stulginskis krei- pėsi, prašydamas leidimo vykti pas dukterį, ir visus tris kartus jam leidimas nebuvo duotas. Du kartu nuvažiavusi į Lietuvą, dr. Juozevičienė buvo pati užėjusi į įstaigas prašyti. Jai atsakydavo: tegu paduoda iš naujo prašymą, pasvarstysim. O vienas iš parei- gūnų dr. Juozevičienėi privačiai pasakė: "Jei nebūtų buvęs prezi- dentas, gal ir išleistume".

Paskutinės Stulginskio dienos

Po a.a. Stulginskio mirties duk- tė iš Lietuvos gavo visą eilę už- uojautos laiškų. Viena giminaitė rašo: "Viena gali visus paguosti, kad velionio paskutinės gyveni- mo minutės nebuvo sunkios. Šyp- telėjo ir užmigo..."

Kita velionio artimoji rašo: "Savo tvirtu būdu jis mokėjo ra- minti kitus, o jautria širdimi skleist šilumą aplinkiniams. Ir, rodos, dabar matau jį sėdintį prie knygomis apkrauto stalo, vi- suomet dirbantį, nepavargstantį, nenuobodžiaujantį... Jis mirė nesikankindamas ir palaidotas iškilmingai, kiek tai leido sąly- gos. Jo sveikata visą laiką buvo, palyginti, nebloga. Kartais var- gindavo tromboflebito paūgė- jimai, egzema ar kiti ūmūs susir- gimai, kuriuos jo stiprus organiz- mas nugalėdavo. Rugs. 27 d. staiga vakare išsivystė kardiali- nės astmos priepuolis. Pas jį tuo

metu buvusi medicinos sesuo iš- kvietė greitąją pagalbą, buvo su- leisti vaistai ir stovis pagerėjo... I ligininė gulti nenorėjo, o ka- dangi namuose buvo galimybė gydyti ir prižiūrėti, gydytojas ne- sipriešino.

Praėjus 2 savaitėms, jo stovis visai pagerėjo. Išnyko staziniai karkalai plaučiuose, susitvarkė širdies ritmas, susinormavo krau- jospūdis ir, toliau tęsiant palai- gūnų dr. Juozevičienėi privačiai pra- dėjo vaikščioti. Savijauta buvo visai gera, išėdavo į lauką pasi- vaikščioti, nebedusino. Namuose atliktoje elektrokardiogramoje stebėta dinamika.

Rugs. 21 d. staiga sveikata vėl pablogėjo, po truputį pradėjo dusinti. Atėjęs gydytojas rado li- gonį nusiminusį, kad vėl nebe- gerai. Buvo suleista eufilino, stro- fantino, cōcorboxilozės. Pagerė- jo. Gydytojas primygtinai siūlė gulti į kliniką, siekiant užtikrin- ti ne tiek gydymą, kiek režimą, kurio jis labai nenoriai prisilai- kydavo. Galų gale sutiko. Rugs. 22 d. ryte buvo atvežtas į klini- ką, paguldintas į mažą palatą. Jautėsi patenkinamai, dusino tik einant. Buvo paskirtas gydymas, prijungtas deguonis inhalacijai, ir jis juokavo, kad jau naujoje vietoje visai neblogai. Pavaikare 4 val. iškvietė savo gydytoją, kad staiga pablogėjo jo stovis — vėl kardialinės astmos priepuolis. Buvo taikytos visos reikiamos priemonės. Po pusės valandos dusinimo priepuolis buvo nu- vartotas, pulsas, kraujospūdis su-

sinormavo 6v. v. Jis gydytojui liepė eiti namo, nes jautėsi ne- blogai. Sugrįžęs gydytojas 7 val. 30 min. jau jo gyvo neberado. Distrofiškas myokardas nebeat- laikė vėl pasikartojusio kard. astmos priepuolio. Skyriaus pro- fesoriaus nuomone, padėti jam jau nebebuvo galimybės."

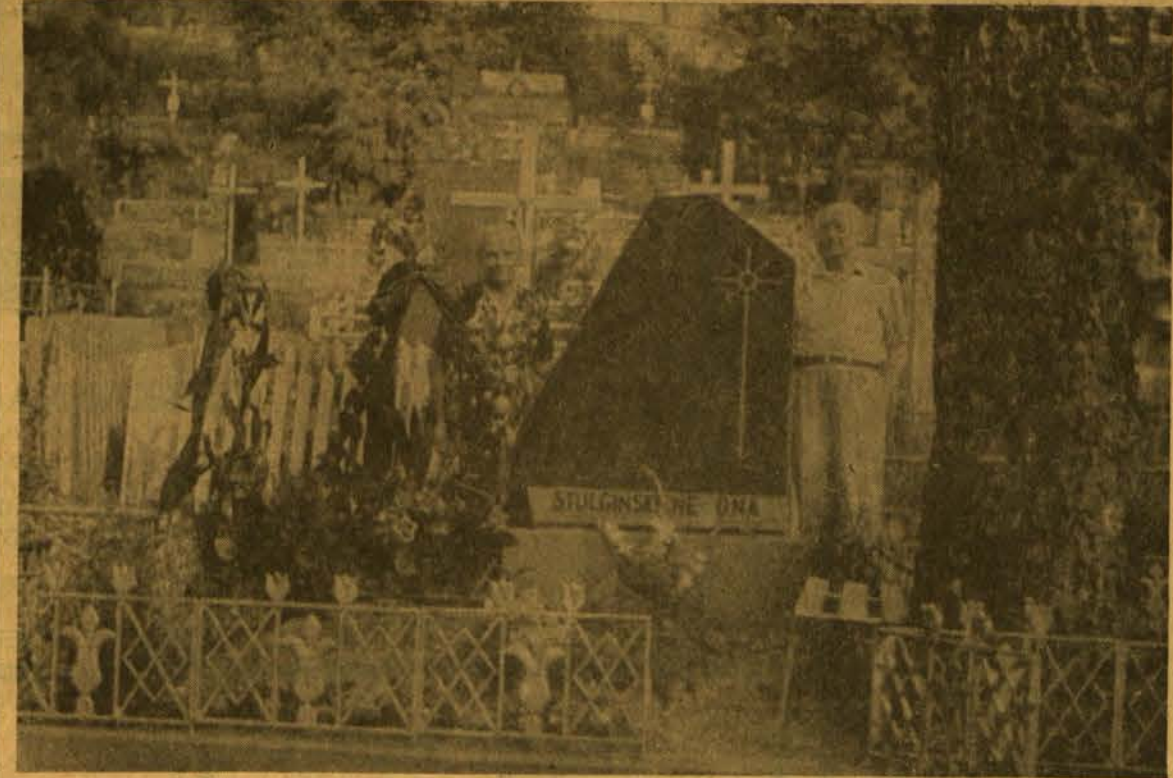
Laidotuvės nufilmuotos

A. a. Stulginskio laidotuvės bu- vo užfiksuotos filmo juostoje ir magnetofone. Apie laidotuves viena giminaitė rašo: "Laidotu- vės buvo labai iškilmingos, nuo- širdžios. Buvo daug žmonių — daug jo amžininkų, daug jaunų žmonių. Karstas skendo gyvų gė- lių vainikuose, puokštėse. Choras giedojo Requiem, giedojo gedulo giesmes, o grabnyčios pamažėle smilko, sklėsdamos aplink save liūdną ir skaudžią nuotaiką. Iš- kilo naujas kapas, naujas smėlio kauburėlis, šalia jo šaltas grani- tas ir didelis, šakotas beržas. Gra- žus beržas gaubia Tėvo ir Moti- nos kapą. Iš kapų išėjau tems- tant, o ant kapo liko dvi degan- čios žvakės — dvi sielos, kurios susitiko ir nesiskirs amžinai... Niekas to kapo nemirė. Tas ka- pas bus visada prižiūrimas, ap- tvarkytas."

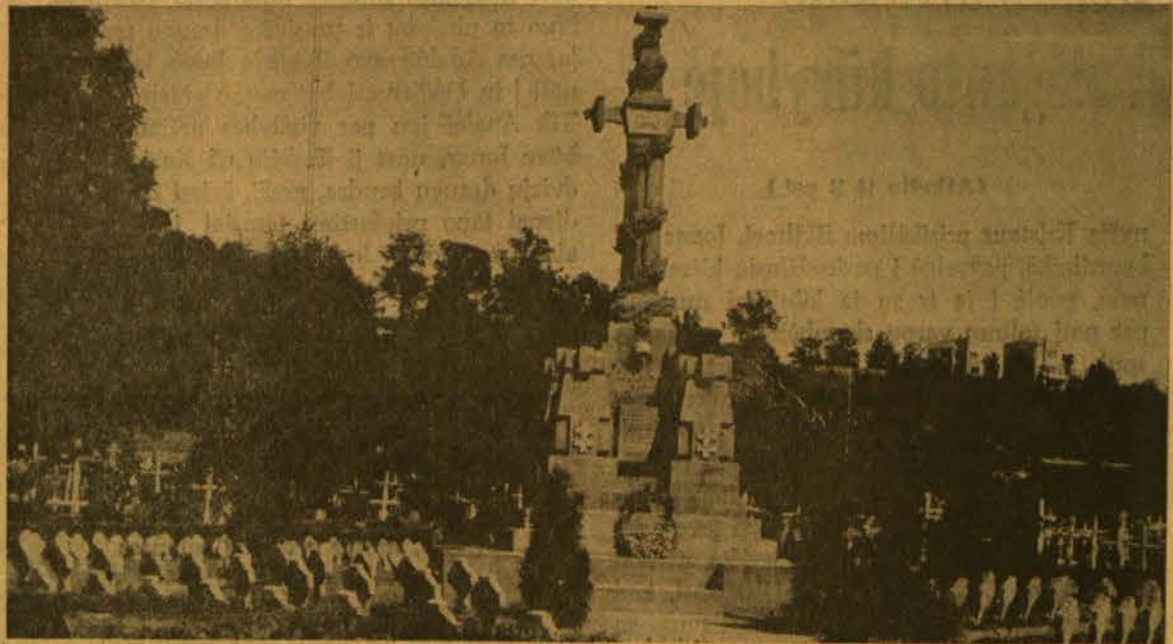
O prieš nelaimę aš Tavo Tė- velį sutikau gatvėje ir mudu la- bai linksmai kalbėjome. Jis juo- kėsi, kvatojo, buvo linksmas. Sa- ko: aš esu dabar laimingas, tu- riu gerą butą, esu sveikas, turiu įdomių knygų. Žinau, kad Aldo- na gerai gyvena ir man nieko daugiau nereikia".

(Pabaiga kitą šeštad.)

• Petro Raudoniklo, Lietuvos farmacijos tėvo šimto metų gi- mimo sukaktis prisimintina šiais metais. Mckslininkas gimė 1869 m. Kavarske; nuo 1919 m. gyve- no Lietuvoje, farmacijos mokslo dalykus dėstė universitete ir bu- vo ilgametis farmacijos katedros vedėjas. Mirė 1950 metais.



Aleksandras Stulginskis su brolio dukterim prie savo žmonos kapo Panemunės kapinėse prie Kauno.



Zuvusių dėl Lietuvos laisvės karių kapinės Kaune 1938 metais. Šie kapai, kryžiai ir paminklai okupanto dabar sulęginti su žeme.

Nuotr. P. Pakulnio

EILĖRAŠČIAI APIE KRITUSIUS

VLADAS ŠLAITAS

PO GIMTUOJU DANGUM

Miega jįsai aukštelininkas. Popiečio vėjas glosto jo mirusius plaukus. Vienišas beržas saugo jo amžiną miegą, saugo ir supas. Supas į vieną supas į kitą pusę, kad tau, brangusis, būtų gera vienam miegoti. Plieno žaizda smilkiny, kaip iširusi rožė, taip ir nuvyks, nespėjus pražysti; taip ir nuvyks, įsisekęs į tavo plaukus, kaip žvaigždė smilkiny, po gimtuoju dangum, brangusis.

HENRIKAS NAGYS

1956 METŲ RUDUO

Budapešto baladė

Imre, ar tai tu stovėjai (vienplaukis berniukas moksleivio miline ir vaiko akim) ant poeto paminklo pakopų tą nepaprastą spalio vakarą ir šaukai į mirtiną tylą virš neužmatomos jūros galvų, užkims nuo tėviškos tyru ir drungno Dunojaus vėjo

ir jauno kraujo plakimo: "Kelkite, vengrai, tėvynė šaukia jus! Laikas atėjo! Dabar arba niekada! Visu vengrų Dievo vardu mes prisiekiame, niekad daugiau nebebūti vergais!" Ar tai tu kartojai, Imre, kartu vėliau su minia

ir žeme, ir vėju, ir vandeniu šitą karčią laisvės priesaiką?

Imre, ar tu rašai (krauju — kokia patetika! — savo jaunu, šiltu krauju) nuo pirmojo rudens šalčio sugrubusia, persauta plaukta raudonom ir tiesiom raidėm ant balto krantinės mūro, kad matytų visi: žingėdūs, balliai, savieji ir priešai, didžiulėm raidėm sukrekęjusį šauksmą: Mirtis pavergėjams! Mano žemė gyva per amžius!

Imre, ar tu užklojai savo šurkščia miline (ir vėliava, iš kurios tavo draugo ranka išpiovė — kaip votį — gėdingą vergijos žvaigždę) liesą, ištusų kūną, geltonus padrikus plaukus savo sesers, ir padėjai žodžius ant gatvės grindinio, sudraskyto tankų vikarų:

Miegok ramiai, mažą Budapešto mergaitę, tavo mirtis nebuvo veltai...

Imre, ar tu parašai siauroj popierinėj juostelėj mums anuos nepamirštamus sakinius iš anapus nakties, iš miesto mirties konvulsijoj (dundant juodai nevilties kanonadai... žvilga

po tūltais tuščiais... ir durtuvai... siauros mongolų akys...

barbaras stovi už miesto vartų...), Imre, ar tu mums rašai iš anos paskutinės baisios, nemirtingos nakties: "Dieve, išgelbėk Vengriją. Dieve, išgelbėk mūsų sielas. Sudiev, draugai..."?

SEAN O'GARA

REQUIEM

Jeigu reikia raudoti, Raudok tyliai, trimite, Kad jie pabūdė neišvystų Siūbuojančių javų, Įkaitusių laukų Ir nušalnotų medžių, Kelių ir slėnių, Lyg tėviškė pažįstamų kalvų Ir dingusių šauinių rudens, Čia buvusių anksčiau.

Atsleiskis visa tai ir dar daugiau, Kas jau nuskrido ir pasiliko toluoj, (Taip mažai ir taip daug) Visus švelnius, dar neišblėsiusius atsiminimus, jų palieistus.

Jeigu reikia raudoti, Raudok tyliai, trimite, Neleiskis taip gaidų kaskadų Į melynąjį dangų, Kad neuždegtumei sapnų, jų nespauotų, Kad nepažadintum Iš polsio bekrasčio.

Išvykę jau anie — Prilidyki tad graudų ritmą, Uždenk šydu beviltį skausmą, Kad vėl jie tėviškės nepamatyto Lapkričio vėjuose.

Jeigu reikia raudoti, Raudok tyliai, trimite, — Jie išsisi giliai, Jie pagaliau namie, Jie pagaliau taiko, Stipriai įnigę.

Vertė Al. Baronas

Sean O'Gara yra "Cicero Life" laikraščio redaktorius, buvusių karo korespondentų vete- ranų draugijos pirmininkas.

Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje

DR. JONAS GRINIUS

(Tėsinys iš praėjusio šeštadienio)

Žemaičių Robinzono žlugimas

Šiek tiek šviesesnė, bent pradžioje, yra a- pypsaka apie "Žemaičių Robinzoną" (1932 m.). Ten Vaižgantas pasakoja, kad ūkininkai Vaurūs kaimyninio Tauzų kaimo gerų bičiulių Kaniavų sūnu, o savo krikštasiūnį Vinčą, anks- ti likusį našlaičiu, pamažu išugdo tokiu ener- gingu vyru, kad šis pralenkia kitus visoj pa- rapiljoj.

Kadangi nuomininkai per 20 metų buvo visai nualinę ir nugyvenę jo mirusių tėvų ūkį, tai Vincas užsimoja pasistatydinti naujus trobesius, gerai įtręšti laukus, auginti geros veislės gyvulių, žodžiu, "pagarsėti pirmuoju ūkininku, apsisivainikuoti pirmojo parapijono vainiku ir savo Uršulytę padaryti kaimo, ne tik kiemo, karalaitę". Ir su darbštaus Untės Krampliausko pagalba Vincas Kaniava anuos užsimojimus įvykdė.

Tačiau ji tykojo dvi nelaimės: šeimos ne- vaisingumas ir lengvas pasidavimas alkoholi- uiui, į kurį pratino jį svečiai — parapijos vi- karas ir altarista. Matydamas šį pavojų, senas klebonas, tikras asketas - blaivininkas, sugal- vojo Kaniavai didelį visuomeninį uždavinį, kuris įkinkytų jo visą energiją, būtent, pa- statydinti parapijai mūrinę bažnyčią. Kad jauno ūkininko niekas pigiai nenustumtų nuo bažnyčiai statyti komiteto pirmininko parei- gu, prieš mirdamas visą savo palikimą klebo- nas užrašė parapijai su sąlyga, kad naujos bažnyčios statybai vadovautų Vincas Kani- va. Prasidėjus šitokiam dideliui darbui, degtinę nustoja vartoti net altarista, nes ir šis aktyviai dalyvauja bendrame uždaviny drau- ge su vikaru ir Kaniava.

Tačiau du nauji, vienas po antro besi- keičią klebonai, su dvasios pakilimu pradė- tą didelį darbą sugriaua, nes komiteta šali- na iš pareigų. Kadangi Kaniava lengviau ne- pasiduoda, naujas klebonas jį apšaukia baž-

nyčios priešu, ciciliku. Paruošiamiesiems sta- tybos darbams sustojus, Kaniava griebiasi skaityti knygas, kurias jam buvo palikęs mi- ręs klebonas, nes "Mokslas galingesnis už al- koholį, gali jį atsverti". Bet, kai nuo alko- holio mirė altarista, kurį naujasis klebonas buvo nušalinęs nuo bažnytinųjų pareigų, pasi- davė ir Vincas Kaniava, atiduodamas klebo- nui savo įgaliojimus ir bankinę sąskaitos kny- gele.

Pasilgusį didelio darbo, kuris užimtų jo jėgų perteklių (nes sau šeimos Kaniava vis nesusilaukia), jį valsčius išrenka savo viršai- čiu. Tai regimai atnešę gyvybės valsčiui, bet tai nepatiko aukštesnei ryšių administracijai. Ji pradėjo trukdyti naujojo viršaičio veiklą, o šis vis dažniau lankyti smuklę. Pirmajam tri- mečiui besibaigiant, valsčiaus ūkininkai vis dažniau "matydavo Tauzų Kaniavą raudoną, užpiltomis akimis, kreivuliujantį keliu namo. Ir nusistatė jo kitai trejenai neberinkti. Savo "služmą" Kaniava baigė girtu skandalu. Jis

ūmai, kaip iš debesų, pareikalavo iš žemie- čių viršininko, kad šis eilinis protokolas būtų į valsčiaus knygas įrašytas žemaitiškai" (Vaiž- ganto Rinktiniai raštai, I, Vilnius 1959, psl. 383).

Taigi Vinčą Kaniavą, vieną energingiau- sių ir šviesiausių žemaičių ūkininkų, sužlugdė du veiksniai — akloji gamta, kuri pašykštėjo tam vyru šeimoms prieauglio, ir jo parapijos kunigai, kurių vieni pratino jauną ūkininką gerti, o kiti jam atėmė, asketo klebono sumanytą, didelį darbą, kuris būtų išgelbė- jęs Kaniavą nuo alkoholio. Šituo gana nei- giamu kunigų vaidmens pavaizdavimu Ka- niavos smukime, Vaižgantas buvo pralenkęs net Mykolaičio-Putino "Altorių šešėly", kur kunigų darbai taipgi dažniausiai nešviesūs.

Ar bereikia pridurti, kad "Žemaičių Ro- binzoną" Vaižgantas baigia liūdnai, leidsma- sus numatyti, kad buvęs jo šviesus herojus nuskęs alkoholizmo liūne, o jo ūkį perims jo pagalbininkas Krampliauskas, kuriam Dievas ir gamta nepašykštėjo sveikatos nė vaiku.

Draugų tragedija "Nebyly"

Viena originaliausių Vaižganto apysakų "Nebylys" (1930 m.), tur būt, yra pati tam- siausia. Jo veiksmo schema labai panaši į "Rimus ir Nerimus", tik įvykių eiga dėstosi at-

bulai. Kai "Rimų ir Nerimų" apysakaitė se- nujų kaimynų neapykantą karas nukreipia į susitaikinimą, tai "Nebylio" apysakoj, kurią Vaižgantas vadina romanu, du jauni kaimy- nai ir geriausi draugai, Jonas Butkys ir Kazys Šnerva nuo kūrinio vidurio pasuka mirtinų priešų kryptimi. Tai prasidėjo tą die- na, kada abu draugai buvo nuvykę į antrą parapiją piršliais pas Kepelius, kurių dukterį Anelę buvo paketinės vesti Kazys.

Nors Kepelaitė sutiko tekėti už Kazio, bet jai labiau patiko šio draugas — piršlys Jo- nas Butkys, kurio širdis iš karto palinko į Anelę. Jai tapus Kazio žmona ir Butkių kai- myne tik per gatvę, Jonas pajuto vis didėjan- čią trauką į Anelę, kuri taip pat nebuvo abe- jinga savo kaimynui, bet gana šalta savo vy- rui Kaziui. Dėl to pradėjo kentėti trys. Ma- tydamas, kad jam nesiseka kovoti prieš au- gantį geismą, Jonas pradėjo manyti, kad ji apsidė velnias, nuvyko į tolimą parapiją ieš- koti patarimo ir atlikti išpažintį pas vieną se- ną kunigą. Iš jo grįžęs jis ne tik nebeužėdavo pas Šnervus, bet net nepažvelgdavo į Ane- lės pusę per keletą mėnesių. Dėl to kentėdami ir bekovodami, visi trys sudžiūsta sumyksta, ypač Jonas. Tik Velykų rytą, kada abiejų kai- myninių šeimų namiškiai buvo išvykę į baž- (Nukelta į 4 pusl.)

Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje

(Atkelta iš 3 psl.)

nyčią Kristaus prisikėlimo iškilmę, Jonas nebesusilaikė, pažvelgė į pasirodžiusią kieme Anelę, puolė į ją ir su ja kūniškai nusidėjo per patį tolimų varpų skambėjimą prisikėlimui.

Atsikvošėdama iš nuopolio svaigulio, Anelė susėgė, o Jonas galvotrukčiais išvažiavo į tolimą senąjį kunigą, kuris jam per išpažintį buvo pataręs į Anelę net nepažvelgti. Šį kartą nebetekęs vilties nugalėti savo geismą, Jonas, nieko nepadaręs, sugrįžta namon priblokštas. Bet atsigavęs, ima įsitikinti, kad jam neįmanoma gyventi nesantįkiavus su Anele. Apie ją jis nuolat galvoja, „ilgėjos, vargo, sviro anon pusės, — rašo Vaižgantas — ir velnias talkininkas vis tampa jo stvėrės, kol įkvėpė jam tvirtą pasiryžimą — pašalinti kliūtį, Anelės vyrą, ir pasiimti ją sau. Pasiklausti, ką ant taitai pasakytų Anelija, jam neparėjo galvon“ (Vaižganto Rinktiniai raštai, I, ps. 249).

Katastrofa pagreitino Kazys. Kad ir atleidęs savo žmonai svetimoterystę, jis nenustojo kentėti. Todėl vieną rytą pasiūlė Jonui važiuoti drauge į miestą ir ten viską išsiaiškinti. Jonas sutiko. Kai jiedu tylėdami atvažiavo į laukus, vadinamus pempyne, kur jiedu niekada nebuvo išardę jokios pempės lizdelio, Jonas pamatė Kazio ratuose ilgą gelžgalį ir pagalvojo, kad Kazys jį ruošias užmušti. „Tad, nieko nelaukdamas, pats kaptelėjo gelžį. Kazys nespėjo nė išsitiesti, kaip Jonas iš viso jau nuo vyriško vieko pylė jam ta gelžim per pakaušį. Pakako. Ištrūko kraujui ir smegenys. Jonas krauju gerte pasigėrė (...) skalbė negyvam draugui galvą tol, kol, nervų atakai pasibaigus, pati ranka nulėjo.“

Tik dabar išvydo, ką padaręs. Pasižiūrėjo, pasižiūrėjo, kuo jis paverė savo draugą, ir jį paėmė neapsakomai pasibjaurėjimas savo darbu. Jis ėmė iš visos krūtinės rekti kaip jautis užuodęs kraują; draskyti nuo savęs sukrūvintus drabužius, rautis nuo galvos plaukus ir bėgte bėgti nuo tos vietos į balyną“, rašo Vaižgantas

Apie šį tragišką įvykį sužinojusi, Jono geroji motina mirė apopleksija, Kazio žmona Anelė išėjo iš proto, o žudikas Jonas Butkis buvo teismo nubaustas iki gyvos galvos sunkiesiems darbams į Sibirą.

Todėl ir norisi paklausti: ar gali būti tamsesnė apysaka už „Nebylį“? Ar yra lietuvių literatūroje kitas toks rašytojas, kuris būtų parodęs seksualinės aistros galybę ir jos tamsias pasėkmes taip, kaip jas atskleidė Vaižgantas „Nebylio“ apysakoj?

Iš šviesaus grūdo tamsūs vaisiai?

„Seimos vėžiuose“ kalbėdamas apie kvailai įsimylėjusį Ksaverą Normantą, Vaižgantas jį lyg mėgino teisinti, girdi: „Gamta reikalauja iš jo tam tikros duoklės ir nežadėjo jos atsisakyti“. „Nebylio“ apysakoj rašytojas gailisi nebyliu tapusio Jono Butkio, tačiau jo gamtos reikalaujama duoklė nebeteisina. Vaižgantas Jono tragedijoj mato piktosios dvasios — velnio — įtaką, nes ji tokia šurpi: buvo ne tik svetimotėriauta ir nužudyta, bet pirmiau buvo išduota draugystės ir meilės, kuria Jonas su Kaziu jautė gerąjį Dėdienę, viso Puzionių kaimo gerbiama, šviesiai ir maloniai Jono motutei Butkieni, kai abu mažai vaiku drauge sėdėdavo ant jos kelių.

Už seksualinės aistros galybės parodymą „Nebylio“ apysakoj, originalesnė aistros velniška klasta, kai gražiausis jausmas tampa baissiuoju priežastimi, nes Jono ir Kazio tragedija kilo iš meilės gerąjį Dėdienę. Per trisdešimt metų ja šildydami ir džiaugdamiesi tie du vyrai neįjutė reikalo pagalvoti apie vestuves arba bent pasiausti su savo kaimo merginomis. Jiems abiem užteko nekalto meilės Dėdienę, nes ji, — rašo Vaižgantas, — „toks pat moteriškas idealas, o gan greit ir visokeriopas, buvo Kazui šnervai, vieatiniam ir ištikimam Jono draugui. Gerbė ir mylėjo jis abudu Butkii ir pats neišmanė, ar Jona už tai, kad labai mėgo ir mylėjo jo motutę, ar Dėdienę dėl to, kad ji buvo jo draugo motutė.“

Paragintas tėvų vesti, Kazys nežinojo, ką daryti arba kur rasti tokia idealia moteriškę kaip Dėdienę. „Savo kaime, — rašo Vaižgantas — jis nematė nė vienos, kuri nors iš tolo būtų buvusi panaši į Dėdienę.“ Bet per atlaidus kito miestelio bažnyčioj prieš mišias jis staiga išvydo mergaitę, kuri jį nustebino, nes „veidu, pečiais, visu savo stogu, net eigastim atminė Dėdienę“. Šituo atradimu jis pasigyrė Jonui, jo motutei, vadinamai Dėdienę,

ir pagaliau, kad ir abejodamas dėl nežinomos mergaitės kilmės, nutarė jai pasipiršti. Nuo tų piršlybų ir prasidėjo draugų tragedija, nes Anelė, savo išvaizda buvo labai panaši į jį Dėdienę, labai patiko abiem vyrams. Tik Anelė jau per piršlybas arčiau širdies buvo Jonas, nors ji ištekojo už Kazio. Šitaip dviejų draugų bendra, graži, šviesi meilė Dėdienę tapo priežastimi tamsiai ir kruvinai aistrų tragedijai, kurioj buvo išduotas ir sutryptas anas nekalts jausmas. Kaip be velnio pagalbos išaiškinti gero išvirtimą blogiu? To nepajėgė kitaip išaiškinti nė pozityvistų auklėtinis Vaižgantas. Gal kaip tik dėl to „Nebylio“ tamsi apysaka skamba galinga ir plaptinga gaida, kuri apie aistrų klastą ir galybę pasako daugiau negu žodžiai.

Šviesos, šešėlių ir dėmių balansas

Peržvelgus stambesnius Vaižganto kūrinis šviesumo atžvilgiu, kyla klausimas, kas toj kūryboj pasirodo šviesu ir kas tamsu, ar yra tarp jų koks balansas. Atsakant į tai, optimistiškai šviesiu kūriniu tegalima laikyti tik „Pragiedrulių“ epopėją, nes asmenines ir visuomenines nelaimes ten persveria demokratines visuomenės pasiekti kultūriniai vaisiai ir būsimų laimėjimų viltys. Kituose raštuose, kur Vaižganto veikėjai nerodo visuomeninio susipratimo bei veiklos, arba mažai teparodo, ten šviesių spalvų mažai, arba jas visai nustelbia tamsūs šešėliai ir dėmės. Tai liudija „Dėdės ir dėdienės“, antroji pusė „Žemaičių Robinzonas“, „Išgama“, „Nebylis“.

Dažnai optimistiškas būna Vaižgantas, vaizduodamas savo herojų santykius su Lietuvos gamtovaizdžiu bei jo elementais. Vaižgantas taip pat šviesiai piešia Lietuvos kaimiečių darbus gamtoje, nors jie būtų labai sunkūs (akmenų skaldymas „Pragiedruliuose“, miško kirtimas „Žem. Robinzone“). Rašytojas taip pat optimistiškai nusiteikia, vaizduodamas visuomenės šviesuolių pastangas bei jų darbus Lietuvai. Tačiau Vaižgantas daugiau ar mažiau liūdesiu apsiniaukia, kai vaizduoja pavienių žmonių likimus, jų aistras bei jausmus, vis tiek ar jie pasireiškėti lietuvių nerangumu, apsilaidimu, tingėjimu, rūgimu, pasyviu pavydu, ar aistros pasirodytų staigiais prasišverimais.

Tarp aistrų, kurios dažniausia žlugdo Vaižganto herojus, arba juos tiesiog žudo, reikia išskirti dvi — seksualinę meilę ir girtuoklystę, nors jos nėra visagalės. Nesaikingam alkoholio vartojimui nugalėti Vaižgantas temato tik dvi priemones — arba didelę dvasinę meilę, arba intensyvią darbą, vis tiek, ar jis būtų fizinis, ar būtų kultūrinis-visuomeninis, pajungtas didesnės ar mažesnės visuomenės tarnybai. Taigi kovoj su alkoholio aistra Vaižgantas nėra pesimistas, bet jokiu būdu ir neoptimistas, nes savo kūriniuose parodo daugiau nuo alkoholio žūstančių negu išsigelbsinčių.

Vaižgantui atrodo, kad intensyvus kultūrinis darbas daug padeda kovoj su seksualine aistra. Ten kur žmonės nemato ar neturi jokių kultūrinių uždavinių, jokių visuomeninių idėjų bei darbų, jokių sąjūdžių bei įtamų, kaip ramybėje snaudžiančiame Puzonių kaime, ten meilės aistros įsisiūbuoja, privedamos žmones prie kruvinų tragedijų. Tai liudija Puzioniškių Jono Butkio ir Kazio bei Anelės šnervų baisi dalia bei Onos Knistautaitės savižudybė Gondingoj, nes čia vykstančių visuomeninių darbų Ona nesidomėjo. Taigi tyliose kūdrosse velniai seksualinius vaikus perė.

Gamta — išdavikų gimdytoja ir žudynių kurstytoja

Meilės aistros priveda prie išdavysčių ir net žudynių, nes jos kursto biologinę gamtą. Nors Vaižganto žmonės negali be jos apsieiti, bet, jai atsiduodami, jie išduoda meilę ir draugystę, o patys smunka ir žūna, nes gamta yra ne tiek motina, kiek žiauri pamotė. Tiesa, ji duoda maisto kūnams ir aistroms, bet ji taip pat žmones žudo pirmiau dvasiškai, paskiau kūniškai, inspiruodama išdavystes ir žmogžudystes. Jei ne biologinės gamtos tamsi galybė, Severija Pukštaičia nebūtų išdavusi mylimo Mykoliuko, Ona Knistautaitė nebūtų įdavusi Daratos ir Gintauto, Ksaveras Normanntas nebūtų plovęs indų Klimkos motinos virtuvėj; jei biologinė gamta nebūtų pašykstėjusi vaikų Vincei Kaniavai, Žemaičių Robinzonas nebūtų žlūgęs alkoholyje; jei Jono Butkio meilės aistros nebūtų kursčiusi gamta visa velniška jėga, jis nebūtų išdavęs draugystės, tapdamas mylimiausiu asmenu tiesioginiu ir netiesioginiu žuduku.

(Bus daugiau)

Tauta, rašytojas ir veikalas

J. VAICŪNIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Veikalai už literatūros ribų

Antra vertus, štai ką J. Gliauda rašo: „Už literatūros ribų gal bus keletas egzilių sukurtų veikalų, kur patriotiniai pamokslai nieko nesukrečia, bet vien troškina nuoboduliu“ (...) „Kūrybingieji žmonės nesutiktų kurti čia kūrinius a la romaną „Tiesiu Keliu“.

Žinoma bus. O bus už literatūros ribų vėl ne todėl, kad jie su patriotiniais pamokslais, sprendžia kokią problemą, bet bus todėl, kad parašyti ne rašytojų, bet šiaip lietuvių, norinčių, turinčių ir mokaščių raštą ką pasakoti. Dėl tos pačios priežasties jau yra už literatūros ribų veikalų „nieko nesukrečiančių“ ir tarptautiniais pamokslais ar einaimojo laikotarpio „pozomis, figūromis“. Ar tie veikalai parašyti ne pačių pasirinktomis temomis, kalba, stiliumi?

Man neaišku, kodėl talentingieji žmonės turėtų čia kurti veikalus tik tokios literatūrinės vertės, kaip netaalentingieji čia kuria, arba a la romaną „Tiesiu Keliu“, kad jie, būdami talentingi, gali sukurti tendencingų su visokiais pamokslais aukštos vertės literatūros kūrinių. Juk pat J. Gliauda sako, jog talentui „pakanka vien atsidusti, kad tas atodūsiai dėl menkų objekto staiga atsikambėtų mummyse“. Jei-gu atsakmba talento atsidusimas dėl menkų objekto, kaip atsakmba ir atsikambėtų, jei talentai atsidūsta ar atsidūstų dėl gyvybinių visai tautai objekto!!

Ne be tendencijos, publicistikos pamokslų ir Gliaudos literatūrinis premijuotas romanas „Namai ant smėlio“, išverstas ir į anglų kalbą. Taip pat ir paskutinis „Liepsnos ir apmaudo asocijai“. Abudu parašyti iš vietos

ir laiko nuotolio, nelyginant kaip Dantės „Dieviškoji Komedija“... Pirmasis yra atsakymas į hitlerinę santvarką ir jos įsiklėbą vokiečių tautos antžmogiškumą... Antrasis — taiklus išjuokimas, vietomis kaip laikraštis, publicistinis apšaudymas, lyg Apolono strėlė, Lietuvoje ruso atgaben-tos, ir visą pasaulį plečiamos doktrininės santvarkos...

O pagal tautinę nuovoką ir tendencingų su patriotiniais pamokslais kelių romanų ne K. Keblys neišprašo už literatūros ribų, nors jie parašyti ne visai pagal amerikoniškų romanų techniką. (Kur vyrauja technika, tenai ir inžinerija — mastas matuoti ne gyvam žmogui).

Knygoje „Lietuvių literatūra svetur“ į 8-nių geriausių, tur būt, išliekamų, romanų eilę K. Keblys įrikiuoja V. Ramono „Kryžius“ — stiprios doktrinos romaną (Roma arba Maskva), Vokietijoje premijuotą, išverstą į kelias kalbas; J. Gliaudos „Sikšnosparnių sostą“, sprendžiantį išblosk-to iš namų lietuvių likimą; M. Katiliškio romaną, vaizduojantį nuo pirmosios ribos toliau nepriklausomos Lietuvos statybą, „Miškais ateina ruduo“, netgi dviem premijom premijuotą — LE-jos ir visuomenės. (Gaila, romanas nebaigtas).

Neįrašė į gerųjų romanų „garbės prezidiumą“ madingosios, realiosios tarptautinės idėjos ir pozos romanų „Trečioji moteris“, „Delfino ženkle“, „Samokslas“, nor jie ir yra visi premijuoti. Apie juos dr. J. Grinius „Aidų“ 1969 m. 6 nr. rašo:

„Antai Amerikos lietuvių lai-

kraščiuose pasigirdavo balsų, raginančių lietuvių rašytojus duoti pažangių kūrinių, atsiliepiančių į aktualius klausimus, t. y. į amerikoniško gyvenimo problemas. Ir dėl šio snobiško noro jau esame susilaukę net trijų premijuotų romanų („Trečiąją moterį“, „Delfino ženkle“ ir „Samokslą“), kuriuose tiek daug svetimų gyvenimo, kad jų viename antrame lietuviško žmogaus nesimatoma“ (Norėčiau prisegti, kad „Samokslas“ parašytas buvusio PLB-nės Tarybos prezidento pirmininko).

Kitas romanų atrinkėjas, greičiausiai, nebūtų lygiai tuos pačius pamojęs į 8-nių geriausiųjų būrį. Būrys būtų padidėjęs, pamažėjęs ar šiaip pasikeitęs. Štai, kan. M. Vaitkus, rinkdamasis penkias, lietuvių parašytas, geriausias knygas, pasiima, be Keblio išrinktojo romano „Kryžiai“, dar „Ora pro nobis“. Daug skaititoje premijuotą, išverstą į kelias kalbas; J. Gliaudos „Sikšnosparnių sostą“, sprendžiantį išblosk-to iš namų lietuvių likimą; M. Katiliškio romaną, vaizduojantį nuo pirmosios ribos toliau nepriklausomos Lietuvos statybą, „Miškais ateina ruduo“, netgi dviem premijom premijuotą — LE-jos ir visuomenės. (Gaila, romanas nebaigtas).

Neįrašė į gerųjų romanų „garbės prezidiumą“ madingosios, realiosios tarptautinės idėjos ir pozos romanų „Trečioji moteris“, „Delfino ženkle“, „Samokslas“, nor jie ir yra visi premijuoti. Apie juos dr. J. Grinius „Aidų“ 1969 m. 6 nr. rašo:

„Antai Amerikos lietuvių lai-

Kita rašė, kad apysakos „Žemė šaukia“ tremtinio berniuko išgyvenimai — pabėgimas iš Sibiro, pėsčiomis ir kitaip atsitiktinai kelione Lietuvoje, grįžimas atgal Sibiran ir tenai mirtis, — tikresnės literatūrinės tiesos, įtikinamesnė, negu „Trečiosios moters“ Mykoliuko - Malkio. Ir ne žemesnio literatūrinio vaizdo, negu „Daktaro Živago“ veikale nušautas — atgijusio berniuko pabėgimas iš Sibiro karo stovyklos ir grįžimas į Juretiną. (Miesto vardas). Aš ir taip manau...

Kiek mano prastos akys užmato, dailiosios prozos ir gerųjų veikalų laukuose be jokios pozos, deklaracijos problemų sprendimo, be idėjų veikalų nesugauna. Nekalbant apie idėjų ir laisvą temos „objekto“ pasirinkimą, vien iš vaizdavimo būdo, priemonių, gautų ar pasirinktų, iš jų sudėtytymo, nuspalvinimo, net iš veikėjų vardų, pavardžių suprant, kam autorius pritaria, kam ne, kam „simpatizuoja ar pozuoja“. Tik ne be skonių ir tendencijų skaitytojams visos tendencijos ne vienaip patinka. Ne be skonių ir tendencijų veikalų vertintojai kartais jas, tendencijas, vadina ne tais pačiais vardais, ar ne lygiai taiko bendruosius kriterijus. Jeigu literatūros veikalai būtų tik tokia nekalybė, kaip gražus, minkštas, nežinia kieno ir kam pamėtėtas sviediniukas, ne anie bolševikijos rašytojai už tokių gerus veikalus, kuriuos net „adoruoja pasaulis“, tur būt, nebūtų baudžiami. O literatūrinę tiesą atitinką jų veikėjai nebūtų jokie herojai.

Jeigu tautiškas ir tarptautiškas nėra iš anksto klūtis arba dorybė būti rašto veikalui literatūrinio arba neliteratūrinio ir jie nei vieni, nei kiti į pasaulio literatūrą neįeina, arba įeina, vis tiek tautoms jų tautiniai veikalai artimesni, savėni, nau-ti veikalą — ne literatūrinio...

(Nukelta į 5 pusl.)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS
2501 W. 69 St. Tel. WA 5-2737
2908 W. 69 St. Tel. WA 5-2737
3333 S. Halsted Tel. 254-3320
Didėlia įvairių prekių pasirinkimas
Pirmam užsakymui automobiliams
E. ir V. Zukauskai

RICHMOND AUTO SERVICE

2934 West 63rd Street
Užsieninių ir vietinių auto taisykla
Patre mechanikai. Elektroninis mo-toro patikrinimas. Vilkimas.
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas Juozas (Joe) Jurašius

BANGA

TV, Radio, Stereo, TV antenos,
Air-conditioners. Pard. ir taisykla.
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
Vakaraš skambinti WA 5-3607
P. Rudenas K. Simulis

Chicago Savings and Loan Association



5 1/4 %

Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūks-tantinėmis. Mažiausia turi būti \$5000. Pelnas mokamas kas trys mėnesiai.

4 3/4 %

Ant visų knygelių
sąskaitų

NUOSIMČIAI PRISKAITOMI
KAS DIENĄ, ISMOKAMI KAS
TRYIS MĖNESIAI

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

H O U R S : Mon. 12 P.M. to 3 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 3, Sat. 9 to 12:30

Š. m. lapkr. mėn. 9 d.
sekmadi., 2:30 v. popiet
JAUNIMO CENTRE
CHICAGOJE

LITERATŪROS IR MUZIKOS ŠVENTĖ

Anglijos Liet. Rašytojai savo kūrinius skaitys: poetas VLADAS ŠLAITAS ir rašyt. JONAS KUZMICKIS-GAILIUS. Vietinė talka: aktorės Elena BLANDYTĖ, Eglė VILUTIENĖ, jauna pianistė ir sesučių kanklėninkių kvartetas.

Rengia CHICAGOS ANGLIJOS LIETUVIŲ KLUBAS

Bilietai
MARGINIUOSE
2511 W. 69th Street
ir pas klubo
Valdybos narius

Dvidešimt metų mūsų dainuojantiems vyrams

Šie metai žymi dvidešimtmetį, kai didžioji naujųjų ateivių bangą išlipo į Amerikos krantus. Kada Lietuvoje visu smarkumu, apėmusi visą kraštą, liepsnojo didžioji partizanų vedama laisvės kova, kai rezistencijos atstovai, krauju prasimušę į laisviusius Vakarų, ieškojo paramos neužgestančiai laisvės kovai testis, mes pamažu pradėjome kurtis šiame žemyne. Nors pirmieji kūrimosi metai buvo gana sunkūs, bet džiaugsmas atsiradę saugioje laisvės šalyje, kur niekas mūsų nebevaržo ir nebepersekioja.

Tais metais, naujo kūrybinio impulso pagautas, naujomis apraiškomis pradėjo reikštis ir išeivijos lietuvių kultūrinis bei visuomeninis gyvenimas. Visur stėjo naujos jėgos, pilnos gaivaus lietuviško veržlumo, degančios prisiminimais ir meile to krašto, iš kurio prieš penketą metų prievarta teko pasitraukti, bet kuris ir šiandien kietai tebeveda sunkią laisvės kovą. Tais metais JA-V gimė pirmieji naujųjų lietuvių ateivių meno vienetai. Tarp jų 1949 m. rudenį Chicagoje įstie-

sydamiesi tų koncertų dvasiniai jungdavomės su tauta, esančia namuose, su vis dar iš atminties neišblėstančiu gimtosios Lietuvos peizažu. Juk tais metais mes dar gyvenom kitomis nuotakomis bei viltimis ir mus žavėjo gal ne tiek estetika, kiek sentimentai.

Po Br. Jonušo, 1954 m. vyrų chorui vadovauti atėjo muz. Vl. Baltrušaitis. Jo akademiniškas muzikinis pasiruošimas bei igimtas meninis talentas chorą pastatė jau kitoje plotmėje. Jo dainų interpretacija gėrėjosi ne tik choris, bet ir pilnos salės žmonių. Šis lietuvis patriotas muzikas, pamatęs, kad lietuviškų dainų repertuaras yra mažas, nevengė įvesti ir pasaulinės muzikos kūrinių, nors visuomet pirmoje eilėje statė lietuvių kompozitorius.

Ir taip 1956 m., kai lietuviški kūriniai jau buvo daugumoje išdainuoti, tuometinis Chicago Lietuvos vyrų choras "Vytis", muz. Vl. Baltrušaitio vadovaujamas, pasuko į operos kelią. 1957 m. buvo pastatyta "Rigoletto" opera. 1958 m. "Fausto" operai 1949 m. rudenį Chicagoje įstie-



Chicago Lietuvos vyrų choras 1956 metais su dirigentu Vladu Baltrušaičiu. Jam vadovaujant, Vyrų choras žengė pirmuosius operinius žingsnius, išgaudamas į Chicago Lietuvos operą.

Tauta, rašytojas ir veikalas

(Atkelta iš 4 pusl.)
dingesni už tokius pat netautinius.

O mums tokie tautiniai veikalai naudingi ypač tie, kurie parašyti dar gera bendrine kalba arba su priemais būdingu tarmybiu. Jie yra savaiminis ryšys su tauta ir toks pat kalbos mokytojas. Gausindami savąją raštiją, jie palieka užrašytą kalbinį turtą ateiviai. Todėl aš iš neįnaujų literatūros veikalo į tikrąją literatūrą renkosi lietuviškus, su lietuviškais pamokslais ir "pozomis".

Kas iš ko šviečia

"Tautinio heroizmo faktai šviečia iš kiekvieno mūsų meno veikalo, sukurtas sveturi" (...) "kaip mums yra Adomas Varnas lietuviško gamtovaizdžio centre pastatęs koplytstulpį". (J.G.) Tai pabaiginė autoriaus išvada iš visos mūsų meno kūrybos.

Pirma apie švietimą iš literatūros veikalo. Iš visų literatūros veikalų tautinis heroizmas (jeigu tai yra heroizmas) šviečia ta prasme, kad jie parašyti herojiškai atkovota lietuviška raide, žodžiu, sakiniu — kalba. Betgi jau yra knygų, kuriose tiek daug, taip svetimai sudarytų sakinių... Yra ištisų puslapių, taip išpuošti ir šviečiančių svetimais žodžiais, vietoje savo žodžių, kad tokie puslapiai netekę lietuviško rašto išvaizdos. Tokius puslapius

reikėtų ištisai versti į lietuvių kalbą. Yra ir tokių literatūros veikalų, iš kurių kuo aiškiausiai šviečia faktas, kuo ir kame rašytojo gyvenama. Iš kieno ir kurių veikalų šviečia ištisai "tradicine" prasme suprantamas tautinis heroizmas ar tik lietuviškumas, tai šviečia tiek niekuo neužvožiami, ar jie šviečia pakalnėje, ar ant kalno. (Literatūrinis švietys yra gal daugiau, negu kitų šakų meno kūrėjų, lietuvių).

Šviečia ir iš poetų. Be J. Gliados iškeltojo į poetines aukštumas tikrai lietuviško jausmo poeto Slaito, yra ir daugiau. Paminėjus tokius švietimus literatūros kūrėjus ir jų veikalus keliaujantieji lietuviai, dar neužpustytieji visokiomis pusnėmis, mato ir

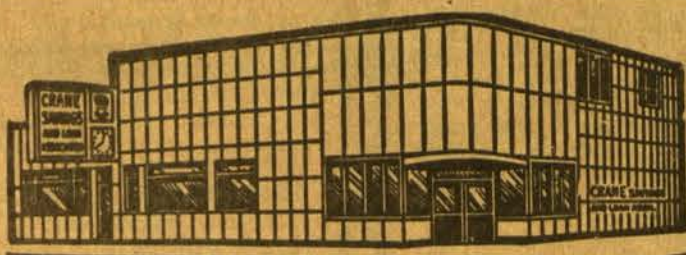
Chicago universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai

(Atkelta iš 2 ps.)

pasinaudoti. Jei mūsų universitetas galėtų kuriuo nors būdu kooperuoti su lietuviais, mielai to norėtume.

Dar vienas klausimas: kokią paskutinę lietuvišką knygą jūs skaitėte?

Praeitą šeštadienį lėktuvu skridau iš vienos konferencijos Pensilvanijos universitete. Buvo Modernių kalbų bibliografinės draugijos konferencija. Turėjau su savimi Pr. Skardžiaus "Lietuvių kalbos akcentologija" ir skaičiau. Tai buvo paties autoriaus dovana. Donum auctoris.



CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%



4 3/4%

Mokamas už Vieną Mėn. Certificate saskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo saskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

pažįsta, nelyginant anos avys gerą savo ganytoją. Jų veikalaug-
nias šviesoje užsidegėja užpučia-
mus ar užgesiusius tautinius žib-
relius.

Iš visos kitos mūsų meno kū-
rybos neginčijamai heroizmas
šviečia ta prasme, kad mūsų kū-
rėjai visokiomis aplinkybėmis ku-
ria. Tik toli šaukia ne kiekvienas
mūsų meno kūrėjas, nors dar su
šaknimis, mitusiomis Lietuvos žemės
krauju. Bet yra čia autoriaus
minimas dail. Varnas, lietuviško
gamtovaizdžio centre statęs kop-

lytstulpį ar kitokį lietuvišką stul-
pą. Ne kiekviena dailininkė yra
Stančikaitė su savo sukurtoju
Vaidila, svetimtaučių pakrikš-
tytu lietuvių Moze, arba su Ka-
lėdų nakties lietuviškais ange-
lais, grojančiais savo tautinės mu-
zikos įrankiais... Ir ilgas daugtaš-
kis...

Nereikia nė dešimties pirštų
suskaityti, iš bet kokios lietuviš-
kos žymės, tas vietas, anot vys-
kupo Barono, kur lietuvių gyve-
nama.

(Bus daugiau)



NATURAL VITAMINS
SALT AND SUGAR-FREE FOODS
HI PROTEIN DIET AIDS

SLIM GYM

Come in and see the "Slim Jim"
as seen on TV.

FEEL BETTER

HOUSE OF HEALTH FOODS

6832 So. Pulaski Road

Tel. — 581-3900

Cut out for free samples

DAILĖS PARODA CHICAGOJE

Čiurlionio galerija Chicagoje ruošia tradicinę dailės parodą
1970 m. vasario mėn. 14-22 d., kurioje kviečia dalyvauti visus
Siaurės Amerikos (JAV ir Kanados) lietuvių dailininkus.

Pramatomos premijos už geriausius kūrinius bus skiriamos
nepaisant meninio stiliaus. Kūrinių atrinkimui ir premijavimui yra
kviečiama juri komisija. Kūrinius parodon pristatys patys dai-
lininkai; parodai pasibaigus, neparduotų kūrinių gražinimu pasirū-
pina galerija (už Chicago ribų).

Da lininkai suinteresuoti šia paroda, informuoja Čiurlionio gale-
riją iki 1969 m. gruodžio mėn. 10 d., užpildydami žemiau paruoštą
kuponą ir jį pasiųsdami: ČIURLIONIS ART GALLERY

5620 So. Claremont Ave.

Chicago, Illinois 60636

arba skambindami Petriui Aleksai telef. (312) 776-1798.

Po registracijos tuoj bus išsiųstinė pilna informacija:

Siuo pareiškiu, kad dalyvausiu Čiurlionio galerijos renginime
tradicinėje dailės parodoje, įvykstančioje 1970 m. vasario mėn.
14-22 d. 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636 USA.

Dail Vardas ir pavardė

Adresas

Kūrinių technika

(Tapyba, grafika, skulptūra, ir kitos)

JEI JŲS NORITE SIŪSTI

SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ

IR KITAS USSR DALIS,

NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS

F I R M O S

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku Siuntinių
pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvai-
riausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. Y.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALBANY, N. Y.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE, N. Y. 13204
CLEVELAND 12, OHIO
HAMTRAWCK, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY.
RAHWAY, N. J.

1536 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
378 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLUECKER STREET
FREEMAN ACRE
631 W. GIRARD AVENUE
126 THORMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
159 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JES CAMPAU AVENUE
122-126 HILLSIDE AVENUE
219 MONTGOMERY ST.
515 MARCELLUS STREET
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JES CAMPAU AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE
717 W. GRAND AVE

IN 7-6465
OR 1-1540
MI 2-2152
CT 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PO 9-4507
HE 5-1054
232-2943
DU 5-6550
BU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
305-6780
249-6216
HE 5-6365
475-0746
PR 1-0006
305-6740
AN 8-1120
EX 2-0306
381-8007

Chicago Lietuvos vyrų choras dainuoja Jono Svedo "Baltas gėlis"
1956 metais. Diriguoja Alfonsas Gečas, Solistas — Jonas Vaznelis.

gė ir jauno muziko Alfonso Gečo
vadovaujamas Chicago Lietuvos
vyrų choras, iš kurio įgailniui iš-
sivystė iki šios dienos tebegyvuo-
janti ir gilią kūrybinę vagą įrė-
žusi Chicago Lietuvos opera.

LE XVI tome minima, kad pir-
mieji vyrų choro iniciatoriai bu-
vo Alb. Dzirvonas, Pov. Kantaus-
kas, Vc. Petrauskas, Vyt. Radžius
ir Edv. Šlakaičiai, gi Vyrų choro
Desimtmčio sukaktyviniam lei-
dinyje pirmoje vietoje iškeliami
vyrų choro organizatoriai Alb.
Dzirvono, Vyt. Radžiaus ir muz. A.
Gečo vardai. 1950.II.1 d. susirin-
kime choro v-bos pirm. buvo iš-
rinktas Alb. Dzirvonas, o 1950.
IX.10 — Vyt. Radžius. 1950.X.15
naujas vyrų choras, vad. muz.
A. Gečo, Sokolų salėje surengė
pirmąjį savo koncertą, kur visa
publika net nebegalėjo sutilpti.

Rašančiam šiuos žodžius su vy-
rų choru teko susipažinti 1952
m. vasarą, tik neseniai persikė-
lus į Chicago. 69 gatvėje susiti-
kau iš stovyklų laikų pažįstama
dainos vyrą Em. Misevičių, ir šis
nusivedė mane į vyrų choro re-
peticiją Pučo salėje. Muz. Br.
Jonušui vadovaujant, skambėjo
tokios gražios lietuviškos dainos
apie Lietuvos piliakalnių, apie
didįją praeitį, apie tą kraštą, kur
dar negesta laisvės kovos. O tuo
laiku visa tai žmonės labai jau-
dino, nes ką tik aplinkiniams ke-
liais buvo gautos žinios, kad lai-
sės kovoje jau žuvo J. Daumantas,
žuvo iš Vakarų ir kraštą gri-
žęs Julijonas Būtenas ir kiti.

Puikiai prisimenu Br. Jonušo
laikų vyrų choro koncertus Chi-
cagoje, kai dažnu atveju, orkest-
ro palydimi, iš jų lūpų skambė-
davo lietuviški mėsai ir pakilios
mūsų kompozitorių dainos. Salė-
se kildavo plojimų audros ir klau-

m. abu chorai susijungė į vieną
vienetą ir pasivadino bendru
vardu Chicago Lietuvos opera,
sudarydami vieną valdybą, bend-
rus nuostatus, gaunant valdžios
atleidimą nuo mokesčių.

Nors Chicago Lietuvos vyrų
choro "Vytis" egzistencija fakti-
škai baigėsi 1961 m., bet ir šių
dienų Chicago Lietuvos opera
esmėje remiasi ant jos pradinių
jų pečių. Buvusiam vyrų chorui
švenčiant 20 metų įsisteigimo su-
kaktį, Lietuvos operos eilėse šiandien
tebedainuoja šie buvę vyrų
choro veteranai: muz. Alfonsas
Gečas, chormeisteris (20 metų),
Antanas Antanavičius (18 me-
tų), Petras Čelkis (18 m.), Jonas
Mockaitis (20 m.), Pranas Ollis
(18 m.), Zenonas Paškus (16
m.), Vytautas Radžius (19 m.),
Julius Savrimas (16 m.), Kazys
Skaisgiris (20 m.), Vladas Stro-
pus (16 m.) ir t. t.

Chicago Lietuvos vyrų choro
įsteigimo 20 metų sukaktis ir iki
šių dienų tebadaiduoja jo veteranai
bus prisiminti šių metų tradici-
niam Operos baliuje lapkričio
15 d., kur kiekvienais metais su-
plaukia tiek daug operos gerbė-
jų, mecenatų ir draugų. O sukak-
tyvininkų vyrų darbo, išvermės
ir aukos pavyzdžiai rodo, kad lai-
sės kovos lietuvių išeivija turi daug
skatinančių žiburių, kuriais pa-
sišviečia mūsų visuomeninis ir
kultūrinis gyvenimas, kai kuriais
pasiekimais tiesiog stebinančias
Lietuvoje gyvenančius.

VI. Ramojus

— Meška gile užgauta, baubia,
šaka prislėgta — tyli. (Lietuvių
patarlė).

— Blogo pati ir gerą vyrą pa-
gadina. (Joniškiečių patarlė).

NAUJI LEIDINIAI

• **Vladas Šlaitas, AGUONŲ GAISRAS.** Eilėraščiai. Išeido "Ateitis" 1969 m. Literatūros serija Nr. 3. Literatūros serijos leidinių finansuoja "Ateities" Literatūros fondas. Viršelį piešė Paulius Jurkauskas. Rinkinys 56 psl., kainą 2.00 dol., gaunamas ir "Drauge".

Geras buvo "Ateities" leidyklos užmojis poeto Vlado Šlaito viešnagės Amerikoje proga išleisti naują jo poezijos knygą. Tokia, štai, liepsnojančių aguonų spalvos papuoštu viršeliu, jau guli po ranka. O rytoj, lapkričio mėn. 9 d. (sekmadienį) 2 val. 30 min. popiet Jaunimo centre, Chicagoje, Anglijos lietuvių klubo ruošiamoje Anglijos lietuvių rašytojų popietėje šią knygą visi jau galės įsigyti. Kaip žinome, popietėje dalyvaus iš Anglijos tiesiog Chicago atskridę popietės rengėjų iškviesti rašytojai: poetas Vladas Šlaitas ir Jonas Kuzmickis-Gallius.

Naujame Vlado Šlaito poezijos rinkinyje "Aguonų gaisras" sutalpinta daugiau kaip 40 naujausių poeto eilėraščių. Poetas jau seniai yra įsigijęs mūsų poezijos raidoje labai savitą ir niekieno kito nepakartojamą brązą. Naujo rinkinio eilėraščiai yra dar labiau slatiški, dar labiau išgryninti tyrojo jausmo kostumuose, dar labiau nepaprasti savo paprastumu ir atrinkto žodžio pastatymu tokioje vietoje, kur jis konteksto aplinkoje sužerį nematyto lig šiol spalvomis ir prastėka negirdėtu lig šiol balsu. Tačiau rinkinio aprašas ir citatos čia negali nė iš tolo tikro išpūdzio atskleisti, reikia patį rinkinį visą vienu prisėdimu perskaityti.

• **Antanas Macelina, SOWJETISCHE ETHIK UND CHRISTENTUM.** Zum Verstaendnis des kommunistischen Menschen. MCMLXIX Ecart - Verlag, Witten.

Tai jau ne pirmas vokiečių leidyklos "Vokietijos kalba" išleidžiamas Muensterio universitete (Vokietijoje) profesoraujančio žymaus mūsų filosofo, teologo ir rašytojo dr. Antano Macelinos veikalas. Be jo daugelio straipsnių įvairiuose vokiečių kultūros žurnaluose ir šiaip specialiuose leidiniuose, atskiromis knygomis vokiečių kalboje anksčiau Macelinos išleista "Der 'Grossinquisitor'" (1952) ir "Das Geheimnis der Bosheit" (1955). Abu šie veikalai išleisti ir lietuvių kalba.

Nauja vokiečių mūšiško prof. dr. Antano Macelinos knyga apie sovietiskąją etiką ir krikščionybę yra 205 psl. Be daugelio poskyrių, ji yra suskirstyta į keturis pagrindinius skyrius: "Entstehung und Sinn der sowjetischen Ethik", "Die Grundlagen der sowjetischen Ethik", "Atheismus als Lebensform des Sowjetmenschen", "Der Sinn des Lebens in Kommunismus". Gale knygos yra du priediniai skyriai: "Der Dialog zwischen Christen und Marxisten" ir "Die Gottbildner im Marxismus".

Veikalas yra giliai išmąstytas, taikliai atremtas į istorinę ir dabarties realybę. Būtų gera, kad jis, ilgai negaišus, kurios nors mūsų leidyklos būtų išleistas ir lietuviškoje versijoje.

• **ATEITIS, 1969 m. rugsėjo mėn. Nr. 7.** Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius — Jonas Šoliūnas, 66-41 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 312 737-5096. Administruoja Juozas Polikaitis, 72-35 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 312 434-2243. Metinė prenumerata 5.00 dol., susipažinimui prenumerata — 3.00 dol., garbės prenumerata 10.00 dol.

Rugsėjo mėn. žurnalo numeris skirtas praėjusios vasaros stovykloms. Puslapiuose mirguliuoja jų aprašai, nuotraukos: jaunučiai Dainavoje, jaunučiai ir moksleiviai Kennebunkporte, moksleiviai Montrealyje, stovykla Wasagoj (Kanadoje), studentai savo stovykloje Pennsilvanijoje grupė, kuri ir identifikuoja save su gėlių vaikais.

O kaip su lietuvišku jaunimu? Ačiū Dievui, mūsų prisiplakėlių dar nedaug; o dar mažiau — ateitininkuose. Tačiau tos naujosios konformistinės grupės — klasišės itaka jau jaučiama ir mūsų. Tik nueikite į studentų susirinkimą, kai toks kada įvyksta, arba pakliūkite netyčia į jaunesniųjų šeimyninius baliukus. Ir ten rasime tuos naujuosius "Babitus". Jie ūsuoti, plaukuoti, akcentuoti. Tie naujieji prisiplakėliai nejučiomis nusėkę naujo krašto gyvenimui ir kartu nutrauks ir kitaip manančius.

• **ATEITIS, 1969 m. spalio mėn. Nr. 8.** Kaip matome, du pastarieji "Ateities" žurnalo numeriai išėjo beveik tuo pačiu laiku. O tai jau reiškia, kad su šiuo metu atstovaujančiu (spalio mėn.) numeriu redakcija pasivijo laiką. Tad linkime ir toliau jo iš rankų jau nepaleisti. Naujausias "Ateities" numeris didele savo skelbiamos medžiagos dalimi mini poeto Vytauto Mačernio 25 metų mirties sukaktį. Žurnalo viršelyje puošia žuvusio poeto portretas, puslapiuose duodama jo rankraščio faksimilė, jo eilėraščių, jo "Vizijų" ištraukos. Apie patį Vytautą Mačernį ir jo kūrybą labai spalvingai rašo poeto bendraamžis Vytautas A. Jonynas, o apie šatrijų ano meto studentiškas dienas laisvajame Kaune pasakoja Kazys Bradūnas. Į jaunųjų bendradarbių grožinę kūrybą gražiai jungiasi jaunesniems plunksnos bičiuliams skirtas dr. Kestutis Kebliūnas išradin-gai parašytas straipsnis "Jauno literato kryžkelė: kuria kalba rašyti?".

• **MŪSŲ VYTTIS, 1969 m. Nr. 2.** Leidžia Akademiniškas skautų sąjūdis. Redaguoja Ramūnė Kvilytė, 5747 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629. Administruoja Jonas Tamulaitis, 6744 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 5.00 dol., kitur 2.00 dol.

Be grynai akademikams skautams skirtos medžiagos, žurnale apstu ir to, kas naudinga ir įdomu kiekvienam. Sakysim, dail. Ant. J. Vaikšnoras rašo apie tragišką žuvusį skulptorių ir dailininką Vytautą Raulinaitį, kituosius puslapius vėl skaitome apie ha-

luicinacinius bei pavojingus vaistus, duodama jau pusėtinu sąvų eilėraščių.

• **Nauja daugių ir arijų plokštelė "VACLOVAS DAUNORAS".** Tokiu vardu Krivulė Montrealyje išleido labai geros kokybės RCA gamintą ilgo grožio Hi-Fi plokštelę.

Vaclovas Daunoras, gim. 1937 m. Žagarėje, nuo 1960 m. Lietuvos akademinių operos ir baleto teatro Vilniuje solistas (bosas), šiuo metu yra vienas iškiliausių lietuvių dainininkų. Labai vertinamas Lietuvoje, išsivijoj mažai pažįstamas, nors Expo-67 metu dainavo Montrealyje ir Toronte, 1967-68 m. lavinosi garsojoje dainavimo mokykloje La Scala Milane, Italijoje ir yra sėkmingai koncertavęs ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio kraštuose.

Plokštelėje dainininkas išpildo 16 dainų ir arijų. Lietuvių kompozitorius telpa 11 dalykų: J. Tallat-Kelpšos "Zaliojo lankelė", St. Šimkaus "Pamylėjau vakar", "Anoj pusėj Dunojėlio", V. Kačanausko "Tų mergelių dainavimas", A. Apanavičiaus "Trakų pilis" (žodžiai Maironio) ir t. t. Svetimuosius atstovauja Don Basilio arija iš "Sevilijos Kipėjės", Zakarijas arija iš "Nabucco", Karalius Pilypas iš "Don Carlos" ir kt.

Solistą palydi tautiniai instrumentai, pianinas ir įvairūs orkestrai, tarp jų ir pernai Montrealyje koncertavęs Vilniaus Filharmonijos kamerinis orkestras, vadovaujamas Sauliaus Sondeckio ir tos pačios Filharmonijos simfoninis orkestras.

Krivulės išleistos plokštelės "Lietuviškos vestuvės", "Palangos Juzė", ir "Virgilijus Noreika" susilaukė ne tik didelio pasi-

sekimo lietuvių tarpe, bet pirmosios dvi, kaip neįkainojamas li-tuanistinis turtas, buvo puikiai įvertintos daugelio pasaulio universitetų ir muziejų. Leidėjai tokioms įstaigoms ir asmenims jau yra padovanoję beveik 200 plokštelių. Apie vysk. M. Valančiaus keliauninko Palangos Juzės pėdomis pasekusių Krivulės plokštelių keliones detalai rašė "Lietuvos pajūris" š. m. No. 2, straipsnyje "Krivulė keliauja".

"Vaclovas Daunoras" ir kitos 3 anksčiau Krivulės išleistos plokštelės gaunamos pas platininkus, arba užsisakoma paštu prisiunčiant 5.55 dol.: Krivulė, 52-60 10-th Ave., Montreal 405, Canada, Sue.

• **Rasų kapinėms Vilniuje šėmet suėjo 200 metų.** Jos buvo įsteigtos 1769 m. Vilniaus burmistro Baziliaus Milerio rūpesčiu, kai senasias, prie Aušros Vartų buvusias kapines pasivijo miestas. 1820 m. Rasų kapinės buvo praplėtos ir aptvostos mūrine tvora. 1841 m. pastatyta gotiško stiliaus koplyčia, o vėliau dar ir aukšta varpinė. Kapinės palaiddota visa eilė didžiųjų lietuvių tautos žmonių, jų tarpe: dail. Pranas Smuglevičius (1745-1807), poetas Liudvikas Kondratavičius-Si-

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 60 m. patikimas patarimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritalkinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilmui užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilmui užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilmui užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilmui užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilmui užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilmui užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilmui užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilmui užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

romklė (1823-1862), archeologas Eustachijus Tiškevičius (1814-1873), Povilas Višinskis (1875-1906), dail. M. K. Čiurlionis (1875-1911), dr. Jonas Basanavičius (1851-1927), inž. Petras Vileišis (1851-1926), istorikas prof. J. Lelevis (1786-1861), rašyt. Mečislovas Davainas-Silvestravičius, adv. Tadas Vrublevskis (1858-1925) ir eilė kitų. Po II pasaulinio karo Rasose buvo palaidoti: prof. Mykolas Roemeris, poetas Balys Sruoga, prof. B. Dauguvietis, komp. J. Tallat-Kelpša, muzikas Mykolas Bukša, rašyt. Petras Vaičiūnas, poetas Kazys Boruta, rašyt. Vincas Mykolaitis-Putinas, solistas K. Petruskauskas, poetas Juozas Tysliavins.

— Jei vaiko nemušė tėvas, motina, muš visas svietas. (Lietuvių tautos patarlė).
— Kretingiškių mįslė: Už žemės didesnis, už plunksną lengves rauskas, poetas Juozas Tysliavins. (Vėjas).

NAUJAI PERTVARKYTAS
DIAMOND HEAD
RESTORANAS & LOUNGE
PASICULO JUMS DIDELĮ PASIRINKIMĄ AMERIKIETIŠKŲ VALGIŲ
O JEIGU JUMS PATINKA EGZOTIŠKI VALGIAI, pasirinkite JAPONIŠKĄ MENIŲ.
Tropikiniai gėrimai — mūsų specialybė
Padaavėjos apsirėngę "kimono" rūbais
Jums ir jūsų draugams čia patiks sustoti prieš ar po teatro.
Priešpiečiai (LUNCH) duodami nuo 11 val. ryto.
Šeštadieniais atdarą 4 v. popiet. Sekmadieniais 12 val. dieną
Pirmadieniais uždaryta. Dėl rezervacijų —
TELEFONUOKITE 925-1678

Diamond Head
RESTAURANT & LOUNGE
3321 WEST COLUMBUS AVE. (Arti 79th ir Kedzie Ave.)
Savininkas Edmundas Mačulis

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atidara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunskas

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbkliai

- BERNINA
- NECCHI
- ELNA
- VIKING
- PFAFF
- SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurbklus prie namams kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)
NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)
Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p.p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS CESAS



Vladas Šlaito naujo poezijos rinkinio "Aguonų gaisras" viršelį piešė Paulius Jurkauskas. Knyga išleido "Ateities" leidykla.

nijos kalnuose, sendraugiai Dainavoje. Visa tai suorganizuota viename numeryje, ir tai liudija ne kokį atsistatymą, o užgirtą redakcijos planavimą. Numeryje yra apstu ir savos kūrybos — eilėraščių ir apybraižinės prozos.

Vieną šiai dienai aktualią mintį iš numerio vedamojo norime čia pacituoti:

"Neseniai vienas vokiečių žurnalistas "Atlas" žurnale rašė apie naująją amerikiečių kartą. Jo nuomone, naująją kartą atstovauja barzdoti hipiai ir susivėlusios lakūdos. Ir tai jis nevadina amerikietiškojo jaunimo išsigimimo, o greičiau prisitaikymo — konformizmo — prie gyvenimo sąlygų. Anot jo, seniau tipiškas amerikietis buvo pilka kostiumą dėvįs valdininkas, apie kurį taip plačiai skaitėme Sinclair Lewis romanuose. Vėliau amerikietiškojo konformizmo atstovu tapo tipiškas raštinės ekzekutyvas.

Dabar šitame krašte pradeda išryškėti jauniausioji konformistinė grupė. Tai hipiai ir "gėlių vaikai". Tiesa, dažnai pastarieji save laiko priešingais. Jie dedasi esą konformizmo priešai. Deja, taip nėra. Visa jaunoji amerikiečių karta dabar iškyla kaip vie-

since 1914...

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
444 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 234-4379

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Paid and Compounded Quarterly

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
Minimum \$1,000

Fotografav žavioms nuotakoms

The Paul Studio
MODERN, FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

Specialiai šventėms siuntiniai į LIETUVĄ

Iš anksto apmokėtas multas ir persiuntimas. Gavėjas nieko nemoka.
SPECIAL — 1 38.50
10 sv. taukų, 10 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. cukraus.

SIUNTINYS SEIMAI \$62.00
1/4 sv. degintos kavos, 10 sv. kvietinių miltų, 2 1/4 sv. cukraus, 2 1/4 sv. Farina, 2 1/4 sv. ryžių, 1 1/4 sv. makaronų, 1 1/4 sv. medaus, 1 1/4 sv. pieno miltelių, 1 1/4 sv. sviesto, 2 1/4 sv. taukų, 2 1/4 sv. rūkytų lašinių, 1 1/4 sv. rūkyto kumpio, 1 1/4 sv. ungariškos salami, 1 1/4 sv. šveicariško sūrio, 1/4 sv. kiaušinių miltelių, 1 1/4 sv. maišytų vaisių, 1/4 sv. citrinos sunkos, 1 1/4 sv. geriausių sausainių, 10 sriubos "cubes", 1 1/4 sv. marmelado, 1 1/4 sv. datulų, 1/2 sv. figų, 1/2 sv. pipirų, 2 gabalai tualetinio muilo.

SKANUMYNAI \$42.50
1 1/4 sv. degintos kavos, 1 sv. šveicariško šokolado, 2 1/4 sv. cukraus, 2 1/4 sv. ryžių, 1 1/4 sv. sviesto, 1 1/4 sv. šveicariško sūrio, 1 1/4 sv. rūkytų lašinių, 1 1/4 sv. rūkyto kumpio, 2 1/4 sv. maišytų vaisių, 2 1/4 sv. marmelado, 2 1/4 sv. kvietinių miltų, 1 1/4 sv. geriausių sausainių.

ITALISKI NYLON LIETPALČIAI
Vyriški ar moteriški — visų dydžių nuo mažų iki didelių — spalvos tamsiai mėlyna, tamsiai žalia, tamsiai ruda.
2 LIETPALČIAI \$39.30
BATAI — SPECIALIAI \$46.00
2 poros geriausių rūšių odiniai batai, vyriški ar moteriški, stiprūs ir patvarūs, geros išdirbystės juodi ar rudi.

MOTERIŠKI ŽIEMINIAI BATAI \$31.00
Moderniški įmanomi arba suvarstomi geriausios rūšies "boxcalf" odos, su avies kailio pamašalu, labai stiprūs, šilti ir patvarūs, juodi ar rudi.

VYRIŠKI ŽIEMINIAI BATAI \$33.50
Suvarstomi, geriausios rūšies "boxcalf" odos, avies kailio pamašalu, labai stiprūs, šilti ir patvarūs, juodi ar rudi.

MOTERIŠKOS NYLON IMITACIJOS KAILINIS PALTAS \$99.00
Dovana visam gyvenimui — šiltas liuksusinis paltas — tamsiai rudas ar pilkas.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per **INTERTRADE EXPRESS CORP.**
125 East 23rd Street
New York, N.Y. 10010

Reikalaukite mūsų nemokamo katalogo su dar daugiau dovanų. Taip pat daraukite apie naujų patvarkymą siuntinių persiuntimą.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Anglijos lietuvių rešytojų viešnagė Amerikoje. Gražus Chicago Anglijos lietuvių klubo sumanymas pasikviesti kūrėjos rečitaliui Anglijos lietuvių rešytojus realizuojasi rytoj, lapkričio mėn. 9 d. (sekmadienį) 2 val. 30 min. popiet, Jaunimo centre, Chicagoje. Atskirde iš Anglijos tiesiog Chicago, literatūros popietėje savo kūrybą skaitys poetas Vladas Šlaitas ir rašytojas Jonas Kuzmickis - Gailius. Taipgi čekietės aktorės Elena Blandytė ir Eglė Vilutienė perteiks kitų Anglijos lietuvių rešytojų žodį, kurie dabartine proga negalėjo asmeniškai popietėje dalyvauti. Šio literatūrinio sekmadienio naujiena yra dar ir ta, kad mūsų literatūros bičiuliai ten pat popietėje jau galės įsigyti ir naują, tik ką "Ateities" leidyklos išleista poeto Vlado Šlaito eilėraščių knygą "Aguonų gaisras" ir atžymėti ją taipgi autorius autografu. Svečiai rašytojai atvykę iš anapus Atlanto Chicago yra brangūs mūsų išsivyskos dalios ir vargo broliai, tad rečitalin atėjimu juos bent moraliai paremti yra kiekvieno lietuvių pareiga.

• Metinis reikšmingas atžymėjimas paskirtas lietuviui. Muzikui Jonui Zdanui, gyvenančiam Chicagoje, šiomis dienomis amerikiečių įteikta "1968 Music Publishers' Association Paul Revere Awards for Graphic Excellence". Atžymėjimas paskirtas už dabartinio amerikiečių kompozitoriaus Paul Creston rapsodijos "Anatolia" orkestrinės partitūros įgraviravimą. Paul Revere, kurio vardu pavadintas šis muzikos leidyklų skiriamas atžymėjimas, buvo Amerikoje pirmasis gaidų įgraviruotojas.

• Jonas K. Karys atidavė spaudai savo trečiąjį veikalą — "Numizmatika". Knyga jau renkama Immaculata Press spaustuveje, Putnam, Conn. Apie Naujuosius Metus ji, tikimasi, pasirodys. Knyga turės apie 350 psl. ir bus gausiai iliustruota. Išparduoto "Senovės liet. pinigų" veikalo klišės J. Karys perdavė "Alkos" muziejui, Putnam, Conn.

• Komedijos "Amerika pirtyje" laidų reikalas. "Drauge" (1969 m. spalio mėn. 25 d. Nr. 251) antroje dalyje, Kultūrinėje kronikoje paminėta, kad šio veikalo buvo penkios laidos. Baltimore Lietuvių tautiniam knygynė y r: 1) Amerika Pirtyje. Komedią iš trijų dalių. Parašė Keturakis. Ukininko 1895 m. priedas, Nr. 2. Tilžėje. 1895. Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje 43 psl. Toli mesni 5 nenumuotai puslapiai apima sarašą knygų, kurios gaudamos pas M. Noveskį Tilžėje. Taigi, reikėtų manyti, kad 18-



Pranas Baltuonis
Iš šakninių skulptūrų parodos Jaunimo centre, Chicagoje

Žmogaus ir gamtos išradingumo sintezė

Išpūdziai iš Pr. Baltuonio šakninių skulptūrų parodos Chicagoje

K. PRIEŠPYLIS

Pradžios savaitgalis ir šios savaitės pirmosios dienos Jaunimo centro didžiąją salę Chicagoje tiesiog užtvindė svečio iš Montrealio, Prano Baltuonio, pirmą kartą čia matomos parodos eksponatai. Paroda čekiečiai išskirtinai domėjosi, visą laiką parodos patalpose publikos netrūko. Tačiau bendram parodos lygiui kenkė eksponatų gausa ir jų tiesiog prekybinis išdėstymas. Reiklesnis žiūrovas dažnai turėjo suabejoti, kur jis esąs: dailės parodoje ar Kaziuko mugėje? Meniškas išpūdis būtų kur- kas

2) Amerika Pirtyje. Komedią iš trijų dalių. Parašė Keturakis. Tilžėje. Išleido M. Noveskis, 1895. Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje 43 psl. Ir čia pabaigoje yra 5 psl. knygų sarašo.

Taigi, reikėtų manyti, kad 18-

Ogi didžia dalimi parodos eksponatai nebuvo niekeliai. Net ir savo tokia įdomia naujenybe,

95 m. "Amerika Pirtyje" buvo išleista dvi laidos. M. Šimkus

• Dail. J. Paukštienės dailės darbų paroda Ciurlionio galerijoje, 5620 S. Claremont Ave., Chicagoje atidaroma lankymui kitą šeštadienį (lapkričio 15 d.) 7 val. vak. Oficialus parodos atidarymas lapkričio 16 d. (sekmadienį) 3 val. popiet. Paroda uždaroma lapkričio 23 d. (sekmadienį) 9 val. vak. Savaitės dienomis paroda bus atidaryta nuo 6 val. 30 min. vakaro iki 9 val. vak.

• Šių metų spalio 11-17 d. New Yorke įvyko 57 tarpt. stomatologų kongresas, kuriame, atvykęs su Sovietų S-gos 11 narių delegacija, prof. dr. Stasys Čepulis darė pranešimą apie lokalinės kūno temperatūros reikšmę stomatologijos mokslui ir praktikai. Dr. Čepulius vadovaujant, Kaune buvo sukonstruotas aparatas, kurio pagalba galima nustatyti, ar ant kūno paviršiaus atsiradę spuogeliai turi temperatūrą ar ne, nes jis savo tyrimais įrodė, kad tik piktybiniai spuogeliai turi temperatūrą. Šis jo pranešimas bus atspausintas visuose stomatologijos srities periodiniuose leidiniuose.

Prof. dr. S. Čepulis dar prieš II-rą pasaulinį karą yra baigęs Vilniaus St. Batoro universitetą, o dabar profesorauja Kauno medicinos institute ir dažnai dalyvauja tarptautiniuose suvažiavimuose.

kaip iš medžio šaknų išgauta skulptūra, jie jau traukė į save akį. Žinoma, šitokio pobūdžio skulptūra absoliuti naujiena nėra. Jos ištakos galėtų siekti ir mūsų tautodailę, prisimenant dievdirbių ir šiaip išmoningų kaimo menininkų iš medžio šakų ar šaknų išsuktas fantastiškas lazdas, vainikuotas velniukų galvomis ir kitokiomis baisybėmis. Prano Baltuonio atveju būtų skirtumas tik toks, kad čia vis dėlto jau yra kūryba žmogaus, aiškiai žinančio individualios skulptūros reikalavimus ir jos realizavimo dėsnius. Šito žinojimo rezultatus neviename skulptūroje užčiuopiame gana jau pagirtina prasme. Sakysim, tokie geri ir kūrybingi sprendimai matyti skulptūroje, pavadintoj "Miško pasaka", "Varlė" ir kt. Net taikomo meno, šiuo atveju kaip staliuko, paskirtis "Varlei" neatima fantastiško ir faktūrinio grubumo, kai tuo tarpu kitiems eksponatams kruopštus išdailinimas ir išblizginimas tikrai kenkia, kažkaip nupigina visą jų meniškąjį pobūdį, paverčiant juos kone "dešimtorių" įnamišais. Gi "Varlė" savo grubumu

primena jau kone monumentalų skulptūrą, nemažiau sukrečiančią kaip ir 16-17 amž. olandų tapytojo Boscho baisybės baidyklės.

Daug kur reikia stebėtis kūrėjo žmogaus ir išradingosios gamtos bendrojo užmojo sutapimu ir puikiu jų sintezės rezultatu. Čia galėtume suminėti tokias skulptūras kaip nebesuvaldomas "Eržilas", ilgesingai skrendanti "Gervė" ir visa eilė kitų. Tačiau ne visur prie šaknų pridėta žmogaus rankai pavyksta šitaip reikalo nepagadinti. Ne kartą vienur kitur koks nors primestinis dalykėlis tokią tobulą vienumą suardo, lyg nukritęs visai iš kitos muzikos, sakysim, kaip ir ta iš visos vienumos atšokstanti ir dirbtinai prisegta pasispyrimo lazda "Slidinėtojo" skulptūroje.

Aplamai, šios parodos atvežimą Chicago reikia laikyti įdomiu čionykščio mūsų savaitgalinio bruzdėjimo pajvairinimu. Jos lankytojai už tai yra dėkingi buvusiems montrealiečiams, parodos surengimu besirūpinusiems: tėvui J. Borevičiui SJ, tėvui J. Valsniui SJ, Danai Barauskienei ir J. Juknevičienei.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...

Ir tikrai padėsite savo artimiesiems užsakydami dovanų siuntinį per

BALTIC STORES, LTD.

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

(Z. JURAS)

TELEF. — 01 - 739 - 8734

Šį rudinį siūlome 3 dovanų siuntinius, sudarytus iš tokių dalykų, kas labiausiai Lietuvoje reikalinga ir naudinga.

Rudeninis (1) 1969

3 jarda vilnonės veliūro medžiagos vyriškam arba moteriškam palnei 3½ jardo puikios kostiuminės, angliškos vilnonės medžiagos vyriškam arba moteriškam kostiumui, 2 jarda crimplene medžiagos puikiai suknelti, vyriškas arba moteriškas aukštos rūšies megstukas, išeginiai nailono marškiniai, arba blusketė, 1 p. vyriškų arba moteriškų kojinių, vilnonių arba nailoninių, 20 geriausios rūšies cigarečių

Kaina \$90.00.

Rudeninis (2) 1969

Nailoninis itališkas, vyriškas arba moteriškas lietpaltis, 3½ jardo vilnonės angliškos kostiuminės medžiagos, 2½ jardo vilnonės moteriškai suknelti medžiagos, 1 vilnonė gėlė arba su ornamentais skarelė, 1 vyrišką arba moterišką labai gerą megstuką, 1 kaklaraištis, arba dėžė šokoladinį saldainių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės.

Kaina \$90.00.

Maisto siuntinys 1969

6 sv. geriausių kanadiškų miltų, ½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. lapelių ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėžutė Nescafe, 2 sv. geriausių kiaušinių taukų, 1 dėžė šokoladinį saldainių.

Kaina \$30.00

I kiekvieną rūbų siuntinį galima dadėti šiuos labai Lietuvoje naudingus ir pagelaujant dalykus.

Nailoniniai lietpalčiai \$11.00, geriausios vilnonės skarelės \$4.50, vyriški arba moteriški megstukai \$12.50, Parkerai \$6.00, vilnonės arba nailoninės kojinės \$2.00.

Taip pat, primame užsakymus: auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, foto aparatams, radijo aparatams, šaldytuvams ir t. t. Mūsų sąskaitos suteikia jums teisę gauti mokesčių mokesčių sumažinimą.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANOKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Tel. — PRospect 8-9533

G E L Ė S

Vestuvės, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUZ A U S K Ų
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

REMĖKITE "DRAUGĄ".

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. lapkričio m. 8 d.

HIGH RATES

4.75%

PER ANNUM
ON REGULAR
SAVINGS
CURRENT RATE



5.25%

PER ANNUM
ON INVESTMENT
BONUS
\$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 v. v.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME



TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street Tel. 476-2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO

**SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.**

3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

E U D E I K I S

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNOS
(LACKAWICZ)

2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6872

PETRAS BIELIONAS

4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. Lithuania Ave. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

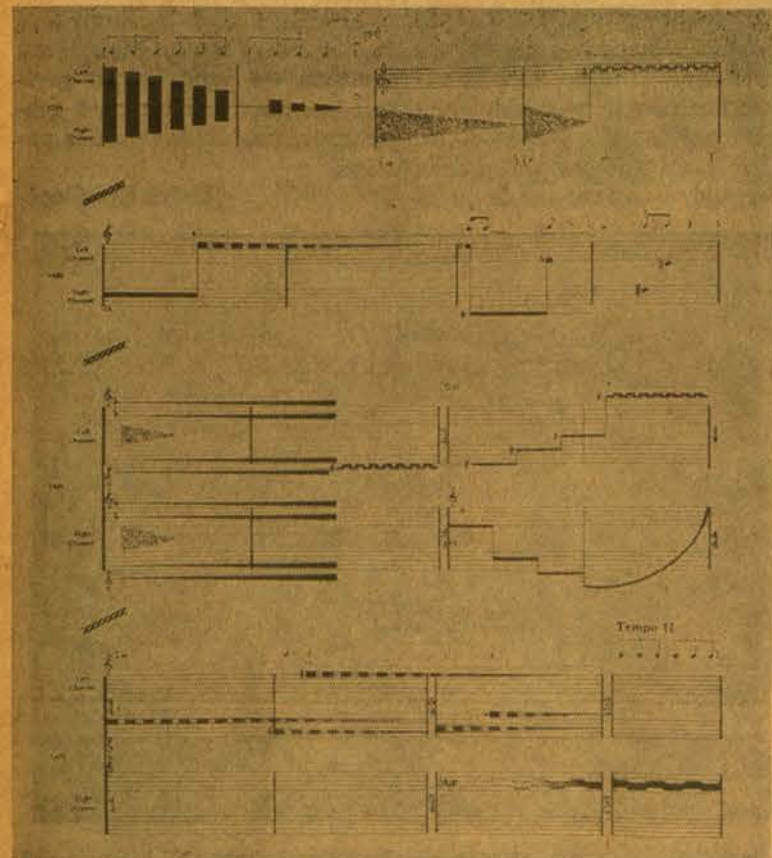
3354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. Lithuania Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003



Elektroninės muzikos puslapis iš Shawnee Press inc, išleisto Herbert Bielawa veikalo "Spectrum". Tai yra pirasis bandymas Amerikoje užrašyti muzikiniame leidinyje elektroninę muziką. Puslapio įgraviravimo darbas atliktas mūsų muziko Jono Zdaniaus

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5998

Lietuvė moteris ir Lietuvių moterų klubų federacija

S. GEDVILENĖ

THE LITHUANIAN WOMAN, published by the Lithuanian Women's Clubs Federation, Brooklyn N. Y. 1968.

Lietuvių moterų klubų federacijos įstatų 6-jo paragrafo pirmoji dalis: "Turi tikslą supažindinti kitataučius su lietuvių tautos padėtim ir kultūra."

Sito yra siekiama įvairiais būdais, kurių čia išvardinti neketinu, o išleistoji tos organizacijos knyga "The Lithuanian Woman" plačiau apie tai kalba.

Šios knygos redaktorė yra Birutė Novickienė su bendradarbiomis Irena Banaitiene ir Marija Noreikiene.

Ižanga parašyta Lietuvių Moterų klubų federacijos pirmininkės Vincės Jonuškaitės-Leskaitienės.

Knyga yra išleista gražiam popieriuje, iliustruota P. Jurkaus piešimais vinjetėmis, nuotraukomis ir Lietuvos žemėlapiu, kurie kitatautį skaitytoją iš karto nukelia į mūsų kraštą. Knyga stengiasi supažindinti skaitytoją lietuvių moters vaidmeniu lietuvių tautos

tuvės intelektualės pajėgumą, parodo moterį veikiančią, kovose dėl nepriklausomybės, steigiamajame seime, savivaldybėse, pramonėje, literatūroje, mene, teatre, dainoje ir t. t., o taipgi aprašo jų ryšius su moterų organizacijomis JAV ir kitur.

Šitas skyrius turėtų skambėti tų moterų nuveiktais darbais davusiais tokį didelį įnašą į lietuvių tautinį lobyną. Tačiau jis čia daugiau ribotas.

O skyriuje apie siaubingus 1940-41 metus iškliamas lietuvių vaidmuo sovietų okupacijoje. Bendrais, labai sutrauktai bruožais apibūdinama lietuvių moteris, stoiskai atlaikiusi okupanto priespaudą, jos patirtas kančias Sibire.

Trumpokas turinys skyrius, bet duoti vardai kelių anglų kalba išleistų veikalų, kuriuose galima rasti tos žiaurios komunistų okupacijos metu lietuvių iškentėtas kančias Lietuvoje, Sibire ir jos parodytą didvyriškumą. Gaila, nes atrodo, jog tai turėtų būti vienas iš išsamiausių skyrių, infor-



Zita Kevalaitytė - Visockienė Jaunimo centre, Chicagoje vadovauja vaikų literatūros popietei spalio 12 d.

Nuotrauka Z. Degučio

Ir, pagaliau, eina biografijos esamų ar buvusių L.M.K.F.-jos pirmininkių: M. Žilinskienės, B. Novickienės, a.a. L. Bieliukienės, V. Leskaitienės.

Knyga baigiama, duodant sąrašą moterų, dalyvavusių įvairiose tautinėse konferencijose, mūsų atstovių General Federation of Women's Club's konvencijose. Šitas skyrius bent kai kuriais vardais papildo skyrių apie moterį nepriklausomoje Lietuvoje.

Pačioje pabaigoje duodami vyrų parašytų lietuviškų dainų pavvyzdžiai, apdainuojantieji lietuvių moterį.

Nuotraukos ir jų parinkimas

Knygoje gauru nuotraukų. Iš 200 knygų puslapių jos užima 70 psl. Kur matome daugiau kaip 80 nuotraukų. Tarp jų yra ir lietuvių moterų papuošalų pavvyzdžių nuotraukų. Daugumoj nuotraukų tačiau matome žmones. Ir kaip malonu paekskursuoti tarp tiek daug pažįstamų veidų, nors kai kurie ir per daug dažnai kartojasi.

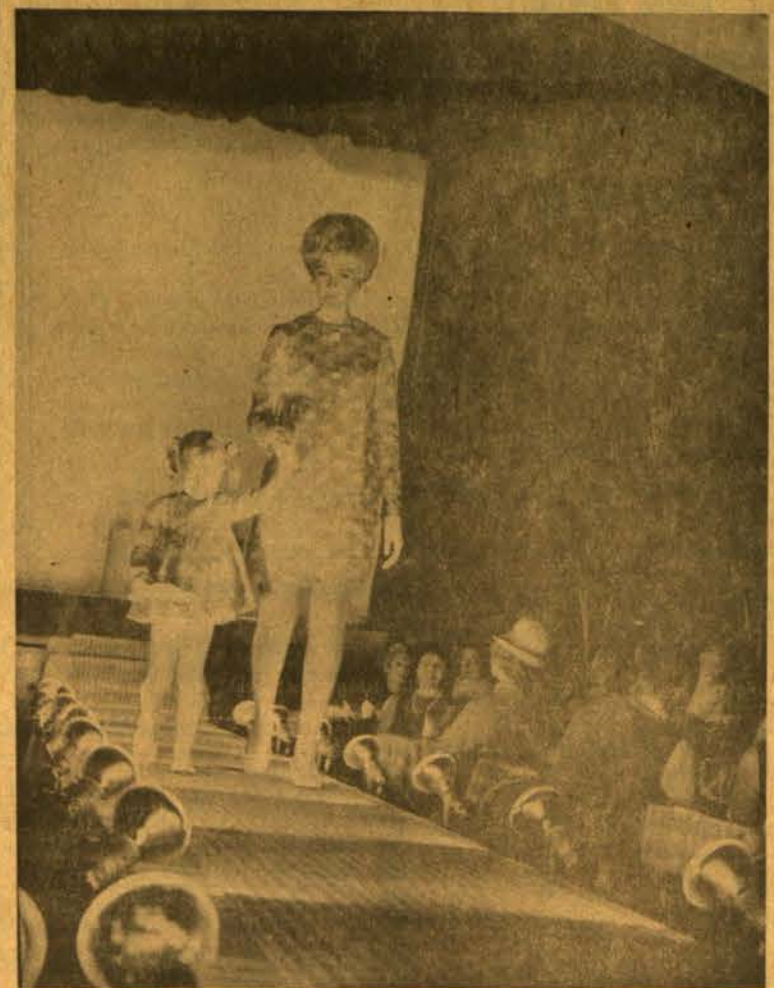
Paėmus knygą į rankas, ne vienas visų pirma ir atkreips dėmesį į nuotraukas, nes jos ir turėtų pavaizduoti veiklą, ne tik asmenį.

Suprantama, kad tokio pobūdžio leidinį redaguojant, galėjo būti problemų, svarstant, kurias nuotraukas dėti, kurias pavaizdinti paminti. Tad nenuostabu, jog tokiais atvejais pasitaiko, kad iš-

Kylantieji klausimai, knyga užvertus

Knyga yra papuošta P. Jurkaus piešimais tautodailės motyvų vinjetėmis. Bet kyla, manau, ne vienai iš mūsų klausimas: nejaugi neatsirado nė vienos lietuvių dailininkės, kuri būtų sutikusi tokį darbą atlikti?

Žinoma, aplamai kalbant, reikia pripažinti, kad leidėjos sten-



"Mamiytė ir dukrytė" vienodas suknelės modeliuoja; iš k.: Aušrinė Mikutaitytė ir Milda Memėnaitė.

Spanguolės – paskutinės rudens uogos

STEFANIJA STASIENĖ

Spanguolės ar spangės (Vaccinium oxycoccus) — tai tipiškos šiaurės kraštų uogos, įskaitant ir mūsų gimtąjį kraštą Lietuvą. Ir kas iš mūsų neatsimena durpynų samanų, kurias puošdavo raudonos uogos. O be spanguolių kisieliaus nebūdavo nė kūčių stalo.

Europos kraštuose spanguolės auga daugiausia natūraliai durpynuose ir juo toliau į šiaurę, juo jų kokybė geresnė. Čia augina mos ir sukuriant spanguolės tam tikslui paruoštoje žemėje. Daugiausia Massachusetts valstybėje prie Cape Cod. Kultūrinės spanguolės beveik nieku nesiskiria nuo miško ar durpynų uogų. Jos tik savo patarumu yra pranašesnės. Šiuo metu rinkoje jau apstu spanguolių ir jų sezonas tęsis iki po Kalėdų. Todėl čia sudarėsi kaip ir tradicija rudenį prie baltų mėšų patiekti būtinai ir spanguolių priedą. Juk ir Lietuvoje spanguolės rudenį buvo mėgiamos. Ligoniams spanguolių sunka buvo didelė atgaiva. Lietuvoje jų rinkimas sutapdavo su pirmaisiais šalčiais, ka-

da raistai užšaldavo ir prie jų buvo galima lengviau prieiti. Ypač vaikai mėgdavo šias žiemos uogas, kai močiutė jas paruošdavo.

Spanguolių sultys labai vertingos. Jų vertė sudaro dietinės savybės ir gausumas vitamino C. Kadangi čia apstu įvairiausių sulčių, tad spanguolių sultys naudojamos daugiausia įvairiems punšams gaminti. Spanguolės yra mėgiamos ir vegetariškose virtuvėse, bet dar daugiau reikalingos, ligoniams gaminant dietinį maistą. Mat, be vitamino C, spanguolės turi dar ir jodo, kuris labai svarbus mūsų skydinei liaukai. Manoma, kad jos turi ir profilaktinių savybių nuo kai kurių vidurių ligų. Tad mėginkime šį sezoną sunaudoti daugiau spanguolių.

Spanguolės prie mėsos

Imti: 2 puodukai spanguolių, 1 apelsinas, 1 obuolys, 1/3 puoduko medaus, keletą riešutų.

Uogas nuplauti, nusaistinti ir vo mėgiamos. Ligoniams spanguolių sunka buvo didelė atgaiva. Lietuvoje jų rinkimas sutapdavo su pirmaisiais šalčiais, ka-

li nulupti, išimti grūdus ir smul-



Tai ne atspindys veidrody, o dviejų modeliuotojų momento pagavimas. Prieky — Dalia Bartkienė, fone — Aldona Leitienė.

gėsi atlikti svarbų ir reikalingą darbą.

Ypač didelė pagarba atitenka B. Novickienei, kuri ligos surakinta, ėmėsi tokio didelio sumanymo; pagarba ir jos bendradarbiams M. Noreikienei, I. Banaitienei ir V. Leskaitienei, kuri, kaip žinoma, gerokai prisidėjo prie tos knygos pasirodymo.

Tikėkimės, kad ateityje sulauksim ir lietuvių kalba išsamiai parašyto leidinio. O kitatautei skaitytojui šio leidinio žodinis turinys bus pakankamu informacijos šaltiniu.

Naujas šveicarių laimėjimas

Lugano mieste, Šveicarijoje, italų kalba kalbančiame Ticino kantone vieni tik vyrų elektoratas nutarė didele dauguma šiomis dienomis suteikti ir moterim lygias politines teises.

Ar jaunimas sugebėtų geriau valdyti pasaulį?

Ne. Atrodo abejotina, atsako ekspertai. Viena grupė JAV-ėse, SDS (the Students for a Democratic Society) davė puikų pavyzdį — pademonstravo, kokio pobūdžio būtų visuomenė, jei jie primtų valdymą. Jų konvencija, karštai susiginčius, pasibaigė skilimu. Tie, kurie nesugeba patys susitvarkyti, paprastai, jaučia didelį malonumą kitus tvarkyti.

kiai sukapti, Reoštus plonai sudrošti. Visą sudėjus į bliūdą, pridėti medaus, išmaišyti ir, jei trūksta saldumo, pridėti truputį cukraus.

Tinka prie baltų mėšų.

braukti pasenusius adresus, nes tada jūsų atvirutės grįžta atgal.

KL: Ar siųsti sveikinimus asmenims, neseniai palaidojusiems brangų šeimos narių?

Ats: Taip, nes sveikinimai gali būti didelė pagunda. Tačiau reikia vengti lengvo turinio, komiško atviručių, o taipgi "linksmų" linkėjimų, primenančių linksmybes bei pokyliaimą.

KL: Ar atspausdintas sveikinimas su atspausdinta pavarde yra gero skonio pažymys?

Ats: Tai nėra neteisingas žingsnis, bet jau labai formalus, o dauguma žmonių pageldauja mažiau formaliu atviručių su "šiltesniu" sveikinimu ir ranka pasirašyta pavarde (ar vien vardu). Jei spausdinama, tenka rašyti trečiuoju asmeniu: "Aldona ir Vytautas Sidabrai siunčia kalėdinius sveikinimus..." ir t. t.

KL: Ar atspausdintas atvirutės, t. y., kai parašas atvirutėje yra atspausdintas, ar pavarde pridedama?

Ats: Taip. Asmenys, gaunantieji atvirutes, gali pažinti keletą porų, vardu Gražina ir Kestutis ar Ona ir Jonas, ir tada nežinotų, kuri šeima siunčia.

KL: Ar yra taisyklė, kieno vardas pirmiausia turėtų būti minimas: vyro ar moters?

Ats: Nėra taisyklės, bet moters vardas minimas pradžioje (ir amerikiečių tarpe). Kai rašoma ranka, pasirašantis iš mandagumo stato kitos pusės vardą pirmą.

KL: Ar teisinga pridėti "su (ar "ir") šeima" po vyro ir žmonos parašų?

Ats: Tik tuo atveju, jei labai didelė šeima. Kitaip, vardai dukterų ir sūnų turėtų būti išvardinti (ar atspausdinti) po tėvų vardų.

KL: Ar galima adresuoti sveikinimą "Marijona ir Petras Jonėnai ir šeima"?

Ats: Taip, nebent šeimoje yra 1-2 vaikai, tada jų vardai rašomi sekančioje eilutėje po tėvų vardais.

KL: Ar galima kalėdinių atviručių vokus adresuoti mašinėlė?

Ats: Tikrai, tuo atveju, jei palieges ar invalidas, ar rankraštis visai neįskaitomas. Ranka užadresuotas vokas yra kur kas asmeniškėnis ir ne taip jau "komercinio" pobūdžio.

KL: Kaip sustabdyti paprotį pasikeitimą kalėdiniais sveikinimais su asmenimis, nuo kurių visados gauni sveikinimus?

Ats: Jei tie asmenys labai artimi ar juos pažįstate labai gerai, iškalbėkite su jais ir pasakykite jiems, kodėl norite, ar turite, sustabdyti atviručių siuntimą. Kitiems tiesiog nesiųskite. Po metų ar kelių jūs būsite išbraukti iš jų sveikinimų sąrašų. Sveikinimų siuntimas — lygiai, kaip ir gavimas — turėtų būti vienas malonumas, o ne kokia primesta pareiga.

Daiva Dobilienė



Moteriškasis kampelis viename iš daugelio priėmimų Marijos ir inž. Antano Rudžių rezidencijoje, po Lietuvių radijo forumo programos. Iš k.: V. Klėvienė, sol. D. Kučienė, S. Blažienė ir pianistė Ald. Brazienė, sol. Alg. Brazio žmona.



1947 Muenchene suorganizuota Lietuvių moterų taryba. Sėdi iš kairės į dešinę: Emilija Garbuzaitė - Jurkuvienė, Vincė Jonuškaitė - Leskaitienė ir dr. Marija Krasauskaitė, Stov. dr. Antanina Trimackienė, Ligija Bezmavičiūtė - Bieliukienė ir Antanina Vyčiūtė - Lukšienė.

Nuotr. V. Rasiūno

istorijoje, apimdama įvairias gyvenimo sritis.

Pirmame skyriuje atvaizduota moteris legendoje ir ankstybame Lietuvos istoriniame laikotarpyje. Pajautos, Gražinos, Živilės vardai puošia Lietuvos tolimą praeitį.

Sekančiame skyriuje skaitytojas yra supažindinamas su iškilomis moterimis, kaip karaliene Morta Mindaugiene, kunigaikštienė Birutė ir kitomis karalių ir kunigaikščių laikotarpio pasijūmėjusiomis lietuvių.

Lietuvės didvyriškumas, meilė tėvynei stipriai pasireiškė Lietuvos-Lenkijos sukilimo periode, kuomet kraštas, patriotinių jausmų kupinas, stojo partizaninė kovon su carų ir rusų despotizmu ir noru išsivaduoti. Ypač didvyriškumu išsiskyrė E. Platerytė ir kitos.

Tokių moterų gretos auga ir trečiame skyriuje. Čia jau minimos moterys, kurios pasirodė viešame gyvenime, spaudoje ir mėgina net prasiskverbti į pasaulinę areną, kaip M. Zauniūtė, F. Bortkevičienė, G. Petkevičaitė ir kt.

Moteris Nepriklausomoje Lietuvoje

O jau IV skyriuje skaitom apie moterį nepriklausomoje Lietuvoje. Šitas laikotarpis parodo lie-

muojantis pasaulį apie lietuvių moters vaidmenį kovoje su okupantu.

Gal per neapsižiūrėjimą, gal kitais sumetimais, visai nepaminėta 1941-44 metų vokiečių okupacija, lietuvių moters dalyvavimas anuometinėje rezistencijoje ir moterų karitatyvinė veikla.

Ir pagaliau skyrius apie moterį tremtyje ir emigracijoje, kur nepalankiausiose sąlygose lietuvių moters vis dėlto nepasimetė, vėl jos čia būrėsi į seniau egzistavusias organizacijas, o taip pat steigė ir steigia naujas.

Kova dėl būvio nenustelbė betgi moterų kultūrinių siekių. Dar Vokietijoje 1947 m. kovo 8 d. Esslingene buvo suorganizuota pirmoji Pabaltijos moterų taryba, kuri ir buvo užuomazga dabatinei Lietuvių moterų klubų federacijai.

Žymesnių veikėjų biografijos

Ši organizacija yra Pasaulinės moterų organizacijos vardu "General Federation of Women's Clubs" narė. Tai yra šakota ir plačiai veikianti, daug kraštų apimanti organizacija.

VII-asis knygos skyrius plačiau paliečia L.M.K.F., kuri apima ne tik J.A.V. esančius klubus, bet ir atstovybes, esančias Pietų Amerikoje, Prancūzijoje, Australijoje ir kt.